

PROGRAMMA

TWEEDE KAMERVERKIEZINGEN 2017

PIRATENPARTIJ

Piratenpartij

INLEIDING

Introductie	3
Over ons	5
Over dit programma	6
Kernpunten	
Burgerrechten	8
Overheid: Open, inzichtelijk en efficiënt	11
Democratie en invloed burger	14
Vrijheid van informatie	18
Thema's	
Justitie	24
Een ander drugsbeleid	27
Gezondheidszorg	28
Onderwijs	31
Mobiliteit	35
Duurzaamheid	36
Ministerie van digitale infrastructuur	40
Economie, financiën en banken	44
Internationaal	49
Ontwikkelingssamenwerking	52
Vluchtelingen	53
Colofon	55

INTRODUCTIE

In 2006 werd de eerste Piratenpartij opgericht in Zweden. Daarmee bestaan we als internationale beweging nu 10 jaar en niet zonder succes. We zijn inmiddels vertegenwoordigd in meer dan 60 landen. In IJsland zijn we één van de grootste partijen, en we hebben inmiddels verkozen volksvertegenwoordigers in zowel Amsterdam West als het Europe Parlement.

Ondanks de opvallende naam is onze relatief jonge partij bepaald niet opgericht als grap. Deze werd geboren uit een dringende noodzaak om burgerrechten óók digitaal politiek vertegenwoordigd te zien. In IJsland is dat kwartje na de kredietcrisis van 2008 luid en duidelijk gevallen. Het móét over een andere boeg.

Wij staan aan de vooravond van een nieuw tijdperk. De digitalisering van de maatschappij brengt prachtige mogelijkheden met zich mee voor meer gemak, vrijheid, verbinding, innovatie en democratie. We mogen de kansen die het internet biedt niet laten liggen. De eerste generatie die geen wereld kent zónder internet is opgestaan. We zijn nooit meer níet online. Digitalisering raakt elk aspect van ons leven. Dat maakt ons geen one-issue partij, maar een all-issue partij. Hoe zorgen we ervoor dat de komende generatie evenveel vrijheid geniet als wij?

De afgelopen jaren is Nederland in een maatschappelijke stroomversnelling terecht gekomen, waarbij de Piratenpartij-kernpunten steeds dringender worden: Burgerinspraak, democratie, keuzevrijheid, zelfbeschikking en privacy. Maar ook gerelateerde zaken als persvrijheid, beroepsgeheim en een transparante overheid, worden door de huidige politiek niet voldoende verdedigd. Onze waarden en het fundament van de democratische rechtstaat, waar ons land zo bekend om staat, brokkelen af.

Vrijheden die altijd vanzelfsprekend leken, staan steeds meer onder druk. Sinds de Snowden onthullingen kunnen we er niet meer omheen: zelfs onze eigen overheid neemt het niet zo nauw met onze verworven burgerrechten. Dit onder het mom van "veiligheid" en gemak. Dit zet de machtsbalans tussen burger en machthebbers op scherp. Burgerrechten zijn er immers juist voor onze veiligheid.

We mogen niet in een samenleving terecht komen waar onze levens worden gereduceerd tot databases en statistiek, gecentraliseerd door overheden en grote bedrijven. Waarbij we geprogrammeerde algoritmes de koers van ons leven laten bepalen.

Wij willen een overheid die controleerbaar en dienstbaar is. Het is tijd voor volksvertegenwoordigers in de Tweede Kamer voor wie burgerrechten prioriteit zijn. Ook in een digitale maatschappij.

Laten we zorgen dat het recht om je eigen keuzes te maken niet meer te negeren valt in Den Haag. Laten we ervoor zorgen dat de overheid weer voor ons werkt. Laten we Nederland weer democratiseren.

Mijn naam is Ancilla, ik heb voor mijzelf de keuze gemaakt dat de strijd voor burgerrechten en een vrije maatschappij belangrijker is dan al het andere.

Uiteindelijk is welke richting wij samen opgaan, jouw keuze.

Laat je stem horen, zodat deze niet te negeren valt.

Stem Piraat!

Ancilla van de Leest

Lijsttrekker Piratenpartij Nederland

OVER ONS

De Piratenpartij is meer dan een politieke partij. We zijn een internationale beweging voor en door burgers. We zijn actief in meer dan 60 landen. Wij streven naar een meer pure vorm van democratie, opgebouwd door burgers om te vechten voor burgers.

Democratie zoals democratie echt bedoeld is.

Onze werkwijze is zeer open. Iedereen kan voorstellen, plannen, initiatieven en alternatieven aandragen. We delen alles met al onze leden. Zij kiezen vervolgens op democratische wijze het beste alternatief. Democratie moet een inclusief proces zijn waar zoveel mogelijk mensen bij betrokken worden. Net als het internet.

Online kunnen we allemaal onze mening en zorgen kwijt. Iedere stem kan gehoord worden. Online kunnen we delen en samenwerken. Door gebruik te maken van de mogelijkheden van internet willen we meer mensen bereiken en betrekken bij de democratie.

Dat is wat de Piratenpartij zo bijzonder maakt: iedereen kan op elk willekeurig moment net zo veel of weinig invloed uitoefenen binnen de partij als hij of zij wenselijk vindt. Als er iets mist in het programma van de partij of als je vragen, zorgen of plannen hebt, kun je ons heel gemakkelijk bereiken en een discussie aangaan. Je kunt veel meer doen dan één keer per vier jaar een kruisje zetten in een stemlokaal. Als je wilt dat iets goed gedaan wordt, moet je het zelf doen. Dit geldt dubbel en dwars voor onze democratie.

Waar komen we vandaan?

De Piratenpartij is ontstaan uit onvrede en een sterke drang naar verandering en verbetering. De huidige politiek laat veel te wensen over. Wij vinden dat de politiek transparantie en inspraak mist. Tegelijkertijd zien we mogelijkheden in moderne informatietechnologieën om dit sterk te verbeteren.

Tegenwoordig kan iedereen vrij en gemakkelijk met elkaar communiceren. Burgers zijn beter geïnformeerd en hebben meer te zeggen. De media bestaan niet meer uit louter grote bedrijven. Iedereen kan zich informeren en informatie delen en verspreiden. Mondige burgers kunnen zichzelf beter organiseren, en hun boodschap naar buiten brengen zonder enige hulp van de media. De Piratenpartij vindt dat de mogelijkheden van het internet moeten worden benut om de democratie en de rechten van burgers te versterken.

De eerste Piratenpartij werd in 2006 opgericht in Zweden. Het was een reactie op de ongezonde en onwenselijke invloed van de Amerikaanse industrie op het functioneren van de Zweedse overheid. Deze Zweedse Piraten wilden meer invloed van burgers, meer openheid van de overheid, meer privacy voor burgers en een hervorming van de zogenaamde intellectuele eigendomsrechten zoals auteursrecht en patentrecht.

De Zweden staan ondertussen niet meer alleen. Inmiddels zijn er meer dan 60 Piratenpartijen, verspreid over alle continenten. We werken ook internationaal samen via [*Pirate Parties International*](#) en de [*European Pirate Party*](#).

Initiatief en selectie

De Piratenpartij wordt niet gesteund door de leden; de Piratenpartij *is* haar leden. Wij vinden, dat een grotere en meer betrokken participatie van burgers de enige manier is om onze democratie te versterken. Het is dan ook een van onze hoofddoelen om burgers een relevant en toegankelijk platform te bieden om invloed uit te oefenen en hun mening te laten gelden over het beleid van de overheid. De Piratenpartij is een bottom-up partij. We bouwen op de kennis, kwaliteiten en inzet van onze leden. Zo creëren we een partij die echt alle leden vertegenwoordigt. Wij geloven, dat echte verandering alleen kan plaatsvinden door mensen zelf. De Piratenpartij geeft haar leden dus zo veel mogelijk vrijheid om over alles mee te denken en om mee te helpen. De leden hebben de meeste invloed, niet het bestuur of de partij-elite. We maken gebruik van diverse technische hulpmiddelen om een constante input van leden mogelijk te maken. We zijn voortdurend met elkaar in gesprek.

Ons programma

Dit programma bestaat uit twee delen. Allereerst de kernpunten van de Piratenpartij. Die maken ons wat we zijn. Vanuit deze kernpunten verklaren en motiveren we al ons doen en laten. Het thema-deel bestaat uit onze plannen en ideeën over beleidsterreinen die binnen de partij op grond van deze kernpunten ontwikkeld zijn.

Onze standpunten ontstaan bottom-up, via e-democracy vanuit onze leden. Ons programma is daarom nooit “af”. Het is altijd in ontwikkeling. Standpunten kunnen altijd via e-democracy-systemen toegevoegd, gewijzigd of verwijderd worden. De laatste versie van ons programma kun je altijd vinden op onze website, waar we het publiceren en zullen blijven uitwerken. Dit programma moet je dan ook zien als een momentopname. Dit is de inzet in onze aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2017.

KERNPUNTEN

BURGERRECHTEN

Burgerrechten zijn er om individuele vrijheden te garanderen en burgers te beschermen tegen de willekeur van invloed en bemoeienis door overheden of bedrijven. Twee voorbeelden hiervan zijn het recht op privacy en het recht op vrijheid van meningsuiting. Deze burgerrechten staan onder druk door de toenemende surveillance van overheden en bedrijven. Er is tevens een verschuiving gaande van nationale macht naar Europese macht. Internationale verdragen en overeenkomsten zijn vaak in strijd met individuele burgerrechten. Het is daarom steeds belangrijker om goed te regelen dat onze burgerrechten niet in het geding raken. Nederland moet in internationaal verband de hoogst mogelijke standaard van burgerrechten bepleiten en verdedigen. We kunnen niet toestaan dat burgerrechten in het binnen- of buitenland geschonden worden.

Burgerrechten vormen de grondvesten van onze partij.

Concessies doen aan burgerrechten betekent concessies doen aan de fundamenteën van de democratie. Als Piratenpartij toetsen wij al ons handelen *altijd* aan die elementaire rechten van burgers.

Dit zijn onder andere:

- Het recht op privacy.
- Het recht onschuldig te zijn tot het tegendeel is bewezen.
- Het recht gehoord te worden, het recht op verweer.
- Het recht op vrije verplaatsing.
- Het recht op vrije toegang tot internet.
- Het recht op vrije communicatie.
- Het recht op vrijheid van meningsvorming en meningsuiting.
- Het recht op onderwijs tot op het hoogste onderwijsniveau.
- Het recht op gelijkwaardige behandeling, het gelijkheidsbeginsel.
- Het recht op persoonlijke integriteit en zelfbeschikking.
- Het recht om je eigen identiteit vorm te geven, zoals LGBT+, zonder inmenging van anderen.

Alle wetten, verdragen, overeenkomst of besluiten moeten aan deze burgerrechten worden getoetst.

Verbod op etnisch profileren

De Piratenpartij komt op voor alle burgerrechten. Een van de ergste burgerrechtenschendingen is etnisch profileren. Dit gebeurt op grote schaal door de politie. Of het nu goedbedoeld is of voortkomt uit institutioneel racisme: etnisch profileren werkt niet, daar zijn alle wetenschappers het over eens. Een verbod op etnisch profileren is een stap in de goede richting. Voor de tienduizenden Nederlanders die zich op straat niet meer beschermd voelen door de politie, is het een versteviging van hun

burgerrechten. Dit verbod voorkomt dat mensen zich moeten verdedigen voor hun huidskleur, of hun onschuld moeten bewijzen tegenover een steeds machtiger wordende politie. De bewijslast blijft zo iets meer liggen waar die hoort.

Gebruik vertrouwelijke gegevens

Overheden en bedrijven willen steeds meer van ons weten. We kunnen steeds minder echt voor onszelf houden. Overheden beweren met meer informatie onze veiligheid te kunnen vergroten. Door de aanpassingen in de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten en de Wet bestrijding computercriminaliteit III krijgen opsporingsdiensten vergaande bevoegdheden om grootscheeps communicatie te onderscheppen. De noodzaak voor deze extra bevoegdheden, voor deze hele sleepnetmethode, is nooit aangetoond.

Bedrijven willen ook steeds meer te weten komen. Men kan eigen producten en diensten dan beter, meer gericht en agressiever verkopen. De informatie die men verzamelt kan weer worden doorverkocht aan derden, zonder onze inspraak, zonder dat wij er iets van weten.

Er wordt regelmatig om onze privégegevens gevraagd. Bijvoorbeeld bij een inschrijving, of een bestelling. Als onze gegevens gebruikt worden zonder onze toestemming of zonder ons medeweten verliezen we een stuk privacy en daarmee ook een stuk van onze vrijheid.

Ogenschoonlijk onschuldige informatie kan voor allerlei ongewenste doeleinden worden gebruikt. Een organisatie moet niet kunnen “handelen” in onze gegevens. Het kan resulteren in veel hinderlijke reclame - per post, telefoon, email en social media. Dergelijke gegevens vallen helaas ook steeds vaker in verkeerde handen en dan kunnen de gevolgen veel ernstiger zijn.

Informatie die nodig is voor het leveren van een dienst of product moet kunnen worden opgeslagen. De informatie mag echter niet voor andere doeleinden dan het leveren van de betreffende dienst of product worden gebruikt. Wanneer de dienst volledig geleverd en betaald is, verdwijnt de noodzaak om persoonlijke gegevens te bewaren. Het zonder expliciete toestemming langere tijd bewaren van persoonsgegevens moet verboden worden. De organisatie die de informatie vergaart zou daar ook zelf verantwoordelijk voor moeten zijn. Het opslaan van persoonsgegevens moet zeer zorgvuldig en veilig gebeuren.

We stellen de volgende maatregelen voor:

- Een verbod op de ongevraagde verkoop van persoonlijke informatie.
- De bewustwording over het omgaan met persoonlijke gegevens moet worden vergroot.
- De capaciteit en slagvaardigheid van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) wordt vergroot met o.a. strengere tuchtmaatregelen.
- Anoniem reizen wordt weer mogelijk gemaakt.
- Het 'terughackvoorstel' voor politie gaat van tafel.

- Preventief fouilleren wordt gestopt.
- Cameratoezicht zal worden beperkt.
- Een verbod op software voor automatische herkenning van personen in de openbare ruimte.
- [Privacy by design](#) wordt een wettelijk verplicht uitgangspunt.
- Kortings bij een dienst/product in ruil voor gegevens wordt verboden.
- Sociale netwerken moeten de mogelijkheid bieden aan alle gebruikers om (meta)informatie te verwijderen, ook in back-ups.
- Tagging van foto's of andere privé informatie door derden mag op netwerksites alleen met expliciete toestemming van de persoon in kwestie.

Koppeling en gebruik persoonsgegevens

De laatste jaren is analyse- en datamining technologie enorm gegroeid. Databases worden groter en databases worden gekoppeld. Het analyseren en doorzoeken van al die big data is steeds makkelijker en sneller te doen. Het is veelal onduidelijk wie het analyseren en doorzoeken doet. Wat er geanalyseerd en doorzocht wordt is vaak onbekend. Voor burgers is informatie weliswaar makkelijker te vinden maar helaas ook veel moeilijker te verwijderen. Daarom is het belangrijk dat we privacy-beschermende maatregelen uitbreiden en dat we de naleving daarvan strikt controleren en waarborgen.

De opsporings-, inlichtingen- en veiligheidsdiensten hebben de beschikking over vele databases met persoonsgegevens. Een voorbeeld van een dergelijke database is CIOT (Centraal Informatiepunt Onderzoek Telecommunicatie) waar automatisch gegevens van gebruikers van alle providers worden opgeslagen. Keer op keer weer blijkt dat er geen adequate beveiliging is tegen ongeoorloofde zoekopdrachten. Enige controle op naleving van wetgeving omtrent dit alles is minimaal. Wij willen de hoeveelheid zoekopdrachten uit dergelijke databases sterk aan banden leggen.

Een ander voorbeeld is Systeem Risico Indicatie uit de wet SUWI, een systeem om gegevens uit te wisselen. Burgers worden compleet en automatisch doorgelicht door databases aan elkaar te koppelen en een risicoprofiel te maken. SyRI maakt van iedere burger een verdachte om een relatief kleine hoeveelheid fraude op te sporen. SyRI en soortgelijke systemen moeten worden stopgezet.

Informatie uit bovenstaande databases, inclusief afgetapte telefoongesprekken en meta- en locatiedata, mag enkel gebruikt worden ter ondersteuning van researchewerk. Zoekopdrachten zijn alleen toegestaan bij een gereede individuele verdenking van een strafbaar feit, na toetsing door een gespecialiseerde onafhankelijke Officier van Justitie. Er mogen geen sleepnetmethodes worden gebruikt om informatie te verzamelen.

Er moet een betere controle komen op (ongeoorloofde) zoekopdrachten. Als burgers hebben we het recht te weten waar, wanneer, door wie en welke gegevens over ons opgevraagd worden tijdens een onderzoek. Zodra gegevens over ons zijn opgevraagd moeten wij hier verplicht actief over geïnformeerd worden.

Slimme meters

Energiemeters meten gebruik per seconde maar geven deze geaggregeerde data zelfstandig per maand of kwartaal door aan de energiemaatschappij. Energiemaatschappijen en distributiebedrijven mogen niet op eigen initiatief zelf kastjes kunnen aansturen. Publicatie van de broncode van software in meetkastjes moet verplicht worden. Het moet altijd mogelijk zijn om een slimme meter te weigeren.

OVERHEID: OPEN, INZICHTELIJK EN EFFICIËNT

Een open en transparante overheid is een basisvoorwaarde voor een goede democratie. Alleen wanneer burgers het functioneren van haar overheid ter discussie kunnen stellen en ze de overheid kunnen controleren is een goede volksvertegenwoordiging mogelijk. Partijbelangen staan broodnodige maatschappelijke beslissingen in de weg en lobbyisme maakt steeds meer de dienst uit. Om het vertrouwen in de politiek te herstellen is het belangrijk dat de overheid zich openstelt naar haar burgers. Het is belangrijk dat wat de overheid doet door burgers en journalisten kan worden opgevraagd en bekeken. Ook moet de communicatie tussen de overheid en lobbyisten transparanter worden. Alleen zo kunnen burgers geïnformeerde beslissingen nemen.

Meer vertrouwen en minder bureaucratie

Nederland kent heel veel regels. Door al die regels zijn mensen in alle beroepsgroepen veel tijd kwijt aan administratie. Die tijd kunnen ze dan niet besteden aan werk. Bureaucratie is er vaak op gericht om werknemers te controleren en verantwoordelijkheden af te tikken. De overheid lijkt de burger steeds meer te zien als een mogelijke verdachte. Op die manier komt de overheid steeds meer tegenover de burger te staan. Wij willen dat de overheid weer naast de burger komt staan. De Piratenpartij wil dat de overheid meer vertrouwt op het vakmanschap van burgers en professionals en haar controledrang tempert. Op deze manier kunnen we bureaucratie en privacy-schendende controles opheffen en de overheid efficiënter maken.

Wij stellen de volgende maatregelen voor:

- In principe zijn overheidsdocumenten openbaar, de WOO wordt vormgegeven rondom uitzonderingen.
- Het invoeren van een feedbacksysteem waarbij uitvoerende instanties en burgers feedback geven op net ingevoerde wetten.
- Het gebruiken van open standaarden door de overheid.
- Het versterken van de positie van klokkenluiders.

Dit recht op inzage is geregeld in de slecht functionerende Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB). Verzoeken verlopen uiterst traag en geheimhouding door de overheid

wordt te veel beschermd. Om dit te veranderen, heeft de Tweede Kamer de 'Wet Open Overheid' (WOO) aangenomen (Kamerstuk 33.328). WOO is een verbetering op de WOB, maar is nog verre van perfect. De anti-misbruik-bepalingen dreigen te leiden tot willekeur, en sancties op het niet (tijdig) naleven van verzoeken ontbreken.

Alle ambtenaren (ongeacht positie) dienen verantwoording af te leggen. Niet alleen aan de overheid, maar ook aan burgers. Door ambtenaren zo duidelijk mogelijk identificeerbaar te maken, worden ze gemakkelijker aanspreekbaar op hun handelen en gedragingen. Als een ambtenaar zijn persoonlijke beleidsvisie bij een advies gebruikt, mag deze niet gecensureerd worden bij WOB- of WOO-verzoeken.

Met de huidige mogelijkheden van het internet is het niet meer dan logisch te verwachten, dat iedereen naar wens informatie direct moet kunnen inzien. We moeten daarom – naast de indexverplichting – ook openbaarheid van documentatie tot een standaard te maken.

De WOB of WOO zal dan worden vormgegeven rondom de uitzonderingen, en enkel en alleen gaan over informatie die om specifieke redenen niet standaard vrijgegeven hoeft te worden.

Een betrouwbare overheid begint met een controleerbaar en representatief parlement dat proactief en adequaat die overheid controleert. De Piratenpartij ziet dat de controlefunctie van de Eerste en Tweede Kamer door fractiediscipline en vergaderlast onder druk staat. Daarnaast wordt de controlefunctie van de burger systematisch tegengewerkt door WOB-verzoeken te frustreren.

WOB/WOO

Het recht op inzage in overheidsdocumenten is geregeld in de slecht functionerende Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB).

Deze verzoeken dienen tijdig en volledig afgehandeld te worden. Het uitgangspunt moet zijn om zoveel mogelijk informatie vrij te geven. Er moet een cultuuromslag plaatsvinden waarbij openheid de standaard wordt. Het onnodig zwartlakken van teksten dient te worden bestraft. Er moet voorkomen worden dat politieke keuzes op een lager niveau worden afgestraft. Door duidelijke richtlijnen over de structuur van documentatie op te stellen moet altijd achterhaald kunnen worden waar enige politieke beslissingen ontstonden.

Open standaarden

De overheid moet de ontwikkeling van *open source* en open standaarden in de publieke en private sector faciliteren, opdat op termijn veel tijd en geld bespaard kan worden. Dit gebeurt bijvoorbeeld al bij stopcontacten en bij micro-USB aansluitingen voor een mobiele telefoon.

Er zijn veel meer voorbeelden waar een grotere marktefficiëntie gerealiseerd kan worden wanneer onderdelen [*open source*](#) en met open standaarden worden ontwikkeld. Ook materialen die de overheid gebruikt kunnen *open source* worden ontwikkeld, zoals verkeersborden of lantaarnpalen.

Klokkenluiders

Klokkenluiders kunnen de samenleving veel opleveren, terwijl ze zelf vaak financiële en andere risico's lopen. Om te voorkomen dat klokkenluiders slachtoffer worden van hun goede daad, wil de Piratenpartij een vergoeding aanbieden die gerelateerd is aan de genomen risico's en de opbrengsten voor de samenleving. Rechtsbijstand voor klokkenluiders dient te worden vergoed. Klokkenluiders worden niet uitgeleverd aan andere landen.

Klokkenluiders onthullen zaken die 'geheim' gehouden worden. Als overheden of bedrijven wangedrag proberen te verhullen, speelt een klokkenluider een belangrijke maatschappelijke rol. Hun positie moet dan ook goed worden beschermd. Het melden van misstanden moet mogelijk zijn buiten de eigen organisatie. Een klokkenluider moet tevens vrijwaring krijgen van vervolging. Er moet ook een goede ontslagbescherming komen voor klokkenluiders.

Asiel voor Snowden

Klokkenluiders zijn soms hard nodig. In uitzonderlijke gevallen moeten regels worden overtreden om de mensheid een dienst te bewijzen. De Piratenpartij komt op voor rechtvaardigheid, en steunt alle mensen, wereldwijd, die ditzelfde proberen te doen. Nederland moet weer voorop gaan lopen als het gaat om mensenrechten en burgerrechten en rechtvaardigheid. Daarom moet Nederland een veilige haven bieden aan diegenen, waar dan ook ter wereld, die echt iets moedigs doen om de mensen te helpen. Een veilige haven betekent in deze context ook dat er geen kans meer is op uitlevering in een later stadium.

De eerste klokkenluider die Nederland moet verwelkomen is Edward Snowden.

Er zijn er maar weinigen die de afgelopen jaren zo'n grote impact hebben gehad op de geschiedenis als hij. Dankzij Snowden weten wij nu hoezeer onze burgerrechten worden geschonden, hoe grotesk de toezichtloze westerse opsporingsdiensten te werk gaan.

Dankzij Snowden weten mensen meer. En dat was hard nodig. Nederland moet Edward Snowden politiek asiel verlenen. Meteen.

DEMOCRATIE EN INVLOED BURGER

Democratie is de heerschappij van iedereen, voor iedereen. Een echte democratie draait niet alleen om de stem van de meerderheid of de beste lobbyisten. Democratie moet een systeem zijn waarin iedereen gehoord wordt en zich ook gehoord voelt. Door meer partijen te betrekken bij het besluitvormingsproces, kunnen voorstellen worden gemaakt met meer beschikbare kennis en expertise.

Een voorstel heeft op die manier ook direct een breder draagvlak onder de bevolking.

Het huidige wetgevingsproces wordt gedomineerd door de bestuurders (regering, Gedeputeerde Staten, Colleges van B&W) ten koste van de volksvertegenwoordigers. Voor belangenbehartigers en lobbyisten is het daarom effectiever om direct de bestuurders aan te spreken, dan mee te doen aan het politieke proces. Wij willen er alles aan doen om daar een einde aan te maken. De overheid moet geen gewenst beleid aan de samenleving verkopen; het beleid moet de samenleving volgen. Er is een aanpassing van de machtsverhoudingen nodig ten gunste van de volksvertegenwoordiging en de burgers, zodat het politieke debat – en daaropvolgend beleid – meer open en transparant wordt.

Lobbyisten worden uitgenodigd voor direct overleg met bestuurders. Hun informatie, 'kennis' en wensen worden zwaar meegewogen in enige wets- en beleidsvoorstellen. Hiermee hebben ze een voorsprong op gewone burgers, die pas inspraak krijgen als er een kant-en-klaar voorstel wordt gepresenteerd. De Piratenpartij streeft naar meer burgerparticipatie, en wil deze ongelijkheid ongedaan maken. Dit kan door alle overleg en communicatie met lobbyisten transparanter te maken. Dingen als agenda's en notulen moeten gewoon inzichtelijk zijn online. Dit komt de transparantie ten goede en biedt mogelijkheden voor meer toezicht en controle. Online en offline platformen kunnen burgers in een vroeg stadium betrekken bij beleidsvorming. Als beslissingen meer lokaal en samen met de bevolking genomen worden, brengen we de democratie dichterbij burgers.

Wij stellen de volgende maatregelen voor:

- E-democracy gebruiken om burgers een stem te geven aan het begin van beleidsvorming.
- E-democracy inzetten als extra middel voor burgers om onderwerpen op de politieke agenda te zetten.
- Het huidige raadgevend referendum veranderen in een bindend correctief referendum.
- Besluitvorming zo lokaal mogelijk laten plaatsvinden.
- Het aantal stemmen dat nodig is om een Kamerzetel te bemachtigen terug te brengen naar het niveau van 1956.

- Een constitutioneel hof in te voeren.
- Benoemingen in het openbaar bestuur in een openbaar, transparant sollicitatieproces laten plaatsvinden.

Geef kleine partijen een eerlijke kans

Kiesdrempels zijn ondemocratisch en bevoordelen grote partijen. Om kleine partijen en minderheden evenveel kans op vertegenwoordiging te geven:

- Wordt bij de Tweede Kamerverkiezingen de kiesdrempel volledig afgeschaft, zodat vanaf een halve kiesdeler kans gemaakt wordt op een restzetel.
- Wordt bij een lijstverbinding het aantal stemmen van de lijstverbinding meegenomen bij het verdelen van de zetels, ongeacht of de losse partijen op eigen kracht de kiesdrempel gehaald zouden hebben.

E-democracy

Mensen weten zelf het beste wat zij willen. Daarom is het belangrijk dat burgers in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken worden bij beleid. Internet biedt hier fantastische mogelijkheden. Burgers van alle leeftijden kunnen vanaf iedere locatie en op ieder moment hun wensen en zorgen kenbaar maken.

Mensen met expertise op een bepaald gebied kunnen gemakkelijk samenkomen om een kwalitatief goed voorstel of beleidsplan vorm te geven. Tegelijkertijd is het mogelijk om in een kort tijdsbestek te peilen wat het draagvlak van zo'n voorstel of beleidsplan is.

Op initiatief van de Piratenpartij wordt op lokaal niveau al gebruik gemaakt van verschillende E-democracyplatformen. In dit systeem kan iedereen op eenvoudige wijze meedoen aan besluitvorming via directe democratie (zelf) of door het vrijwillig overdragen van je stem.

Offline burgertoppen

Daarnaast wil de Piratenpartij burgertoppen organiseren, waarbij willekeurige burgers worden uitgenodigd om bij elkaar te komen en in een interactieve workshop oplossingen te bedenken voor problemen in de samenleving.

Breng de democratie naar burgers.

Niet eens per vier jaar, maar iedere dag.

Referendum

Het huidige raadgevend referendum is een negatief instrument. Het biedt alleen de mogelijkheid om aangenomen wetten af te schieten. De Tweede Kamer mag de uitslag echter naast zich neerleggen. De opkomstdrempel suggereert dat het referendum bindend is, maar in feite worden we blij gemaakt met een dode mus.

Dit ondermijnt het vertrouwen in de democratie.

Een bindend correctief referendum is een noodrem. Burgers hebben nog steeds geen invloed op de inhoud van beleid. Bestuurders gaan vaak weer terug naar de tekentafel, zonder te weten waarom burgers precies 'nee' gezegd hebben. Er is een beeldvormend proces vooraf nodig om meer inzicht te krijgen en om zo te voorkomen dat die noodrem (vaak) gebruikt wordt.

Lokale besluitvorming

Wetgeving dient zo dicht mogelijk bij de burger te worden gemaakt. Burgers hebben dan meer invloed op die wetgeving en kan directe democratie, vanwege de kleinschaligheid, gemakkelijker geïmplementeerd worden. De Piratenpartij wil dat alleen wetten die niet op een bepaald bestuurlijk niveau (dorp, gemeente, provincie, staat) kunnen worden opgelost, naar het eerstvolgende hogere niveau worden doorgeschoven. Dit heet het subsidiariteitsbeginsel.

Uitbreiding Tweede Kamer

Sinds 1956 bestaat de Tweede Kamer uit 150 zetels. Het aantal stemgerechtigden is sinds die tijd meer dan verdubbeld. Dit betekent dat de kiesdrempel (het aantal stemmen dat nodig is voor een zetel) in feite ook is verdubbeld. De vele overheidsdiensten zijn in de afgelopen halve eeuw bovendien een stuk complexer geworden. Hierdoor staat de controlefunctie van de Tweede Kamer onder druk.

Het aantal stemmen dat nodig is voor een Tweede Kamerzetel moet terug naar het niveau van voor 1956. Het aantal zetels moet daarvoor worden verdubbeld naar 300.

Dit bevordert specialisatie van Kamerleden en het verlicht de vergaderdruk van individuele leden. Bovendien worden minderheden op deze manier beter gerepresenteerd. Dit alles zal de controlefunctie van de Tweede Kamer enorm ten goede komen. Tijdens de verbouwing van het Binnenhof kan hier rekening mee worden gehouden.

Constitutioneel hof

Wanneer wetten aan de grondwet getoetst worden, kunnen veel schendingen van burgerrechten worden voorkomen. Op dit moment is het grondwettelijk verboden om nieuwe wetgeving aan de grondwet te toetsen. Nederland is een van de weinige westerse landen zonder constitutioneel hof. Dit verbod moet worden geschrapt. En er moet een constitutioneel hof worden ingericht. Dit constitutioneel hof wordt een aanvulling op de Eerste Kamer, die gewoon in huidige vorm blijft bestaan.

Kiesgerechtigde leeftijd 16 jaar

Veel politieke beslissingen hebben grote gevolgen voor de toekomst. Onze beslissingen zullen significante gevolgen hebben voor het leven van jongeren. Daarom moeten jongeren het recht hebben om deel te nemen aan het democratische proces. Jongeren moeten actief gestimuleerd worden, onder andere door ze de gelegenheid te bieden om deel te nemen aan E-democracysystemen en offline burgertoppen. Jongeren moeten de mogelijkheid krijgen om te stemmen op partijen die de belangen van deze jongeren vertegenwoordigen. De minimumleeftijd om te stemmen wordt daarom verlaagd naar 16 jaar.

Benoemingen openbaar bestuur

Vrijwel alleen de leden van de gevestigde partijen worden benoemd in het openbaar bestuur. Dit komt doordat de normaal geldende bepalingen tegen discriminatie en voorkeur niet van toepassing zijn op het toekennen van functies in het openbaar bestuur. Wij willen deze uitzondering schrappen. We willen dat functies in het openbaar bestuur, adviesraden en de ambtenarij worden toegekend op basis van verdienste, in een eerlijk en transparant selectie- of sollicitatieproces.

Representatieve democratie

De Piratenpartij wil dat burgers de mogelijkheid hebben om directer en met meer invloed deel te nemen aan het politieke debat- en besluitvormingsproces. Zowel individueel als

collectief. Daarom eisen wij dat barrières die participatie van nieuwe politieke partijen aan verkiezingen bemoeilijken of onmogelijk maken worden verwijderd (zoals een hoog aantal handtekeningen of een hoge borg). Burgers en belangengroepen moeten de mogelijkheid hebben tot vereniging en inspraak, ongeacht hun omvang of status.

VRIJHEID VAN INFORMATIE

De vrije toegang tot informatie zoals kennis, technologie en cultuur moet gezien worden als een fundamenteel burgerrecht, en moet verankerd worden in onze rechtstaat. De huidige wetgeving omtrent intellectueel eigendom, auteursrecht en patentrecht vormt echter vaak een belemmering voor deze toegang.

Wij willen deze wetgeving daarom radicaal hervormen.

De economie is steeds meer gebaseerd op informatie. Dat is goed nieuws, want we kunnen informatie vrijwel gratis vermenigvuldigen en delen. Het internet biedt mensen geweldige mogelijkheden om overal ter wereld te beschikken over nieuws, kennis, technologie, entertainment en cultuur.

Om ervoor te zorgen dat mensen deze mogelijkheden tot zelfontplooiing optimaal kunnen benutten, is het van belang dat de bestaande informatiemonopolies worden afgebroken. Dit kan onder andere gedaan worden door het auteursrecht sterk te beperken en door het patentensysteem af te schaffen.

Auteursrecht

Auteursrecht is bedoeld om de creatieve output aan te moedigen door de scheppende kunstenaars een beperkt monopolie op het gebruik en de verspreiding van hun werk te geven. Zodra deze rechten vervallen, gaan de werken naar het publieke domein om gebruikt te kunnen worden door anderen, en er verder op gebouwd kan worden. Auteursrecht wordt toegekend aan de makers in ruil voor het uiteindelijke voordeel dat de maatschappij ontvangt door het beschikbaar hebben van deze werken, gemaakt voor en vrijgegeven aan het publieke domein.

Het auteursrecht schiet nu zijn doel voorbij en dient nu vooral de 'copyright-industrie', ten koste van de auteur. Het is niet uit te leggen dat het auteursrecht tot 70 jaar na de dood van de auteur nog relevant is voor de bescherming van het inkomen van de auteur. De termijn van 70 jaar is onhoudbaar in een tijdperk waarin informatie steeds sneller veroudert.

Cultuur wordt nooit in een vacuüm geproduceerd. Artiesten worden geïnspireerd door schrijvers, kunstenaars en musici die hen voorgingen. De huidige termijn van het auteursrecht belemmert deze normale culturele ontwikkeling.

Het auteursrecht valt in de huidige vorm bovendien alleen te handhaven door al het internetverkeer te controleren en censureren.

De Piratenpartij wil het auteursrecht sterk beperken, opdat het juist in dienst komt te staan van de auteur.

Dat betekent concreet:

- Het gratis verspreiden van informatie voor niet-commercieel en educatief gebruik is toegestaan.
- Een forse verkorting van het commercieel auteursrecht tot een periode van maximaal vijf jaar. Elke type werk (film, roman, etc.) krijgt een naar het type werk aangepaste termijn. Deze termijn wordt zodanig bepaald – en aangepast – dat het werk zo snel mogelijk ook commercieel vrij beschikbaar komt en de sector zo snel mogelijk omschakelt naar nieuwe verdienmodellen.
- Privékopieën zijn geen bedreiging voor de uitgever en zijn daarom toegestaan.
- Ander gebruik als *fair use*, zoals remixen, is toegestaan.
- Panoramavrijheid blijft behouden.

Publieke media

Media en journalistiek zijn essentieel voor een goed werkende samenleving en democratie. De media moeten voor burgers altijd vrij en publiekelijk toegankelijk zijn. Dit geldt in het bijzonder voor media die (mede) door publiek geld gefinancierd zijn. Deze media moeten via internet in ieder geval altijd live en in archiefvorm beschikbaar zijn. Deze media moeten ‘uitzenden’ (content produceren) onder een vrije licentie, zodat hergebruik altijd toegestaan is.

Persvrijheid

Journalisten hebben een belangrijke maatschappelijke taak. Journalisten leggen problemen in de samenleving bloot en vervullen een controlerende functie op de overheid, het bedrijfsleven, onze hele samenleving. Persvrijheid moet daarom altijd, onder alle omstandigheden gegarandeerd worden.

Toegankelijkheid websites

Internetsites van publiek gefinancierde instellingen moeten altijd toegankelijk zijn voor mensen met een handicap. Volgens het Besluit Kwaliteit Rijksoverheidswebsites moeten alle overheidswebsites sinds 2010 voldoen aan webrichtlijnen om dit te bewerkstelligen. Veel sites voldoen echter niet of onvoldoende aan deze richtlijnen. Internetsites van publieke instellingen moeten altijd deze webrichtlijnen volgen, en krijgen tot 2018 om hieraan te voldoen. Aanpassingen aan deze sites mogen vanaf 2018 alleen gedaan worden mits conform dezelfde webrichtlijnen.

Patentenhervorming

Patenten dienden ooit als bescherming voor innovatie. Het huidige patentsysteem maakt het echter steeds moeilijker om te innoveren. Door de kostbare en ingewikkelde procedures zijn patenten vrijwel alleen interessant voor grote bedrijven.

Wanneer een kleine speler met een innovatie komt wordt deze regelmatig door een groot bedrijf opgekocht om deze juist niet te gebruiken en zo de eigen organisatie en marktpositie te beschermen. De geschiedenis leert ons bovendien dat er juist meer innovatie plaats vindt wanneer er geen of weinig patenten in omloop zijn.

Patenten moeten op korte termijn sterk beperkt worden en op lange termijn volledig afgeschaft. Te beginnen met medische- en biologische patenten zoals DNA, zaden, geuren, kleuren, chemische stoffen, soorten, levende wezens en delen daarvan (zoals cellen of organen), inclusief modificaties daarvan.

Het kwekersrecht is een model dat voldoende bescherming biedt aan ontwikkelaars van biologische producten zonder innovatie te belemmeren. Nederland dient het kwekersrecht internationaal te bevorderen en boven het patentrecht te plaatsen.

Voor het toekennen van patenten moeten hogere en zwaardere normen gelden. Patenten mogen bijvoorbeeld nooit worden verleend voor “uitvindingen” die niet uniek of niet substantieel zijn. Er mogen ook nooit patenten worden afgegeven voor computerprogramma's of businessmodellen.

Farmaceutische patenten

Een alternatief waarbij farmaceuten geld kunnen verdienen *zonder* patenten is het [Health Impact Fund](#). Dit fonds keert een premie uit aan farmaceuten die een nieuw geneesmiddel ontwikkeld hebben wat de QoL (Quality of Life) het meeste verbetert. Het geneesmiddel moet dan wel tegen kostprijs plus normale winstmarge verkocht worden. Na 10 jaar is iedereen dan vrij om een eigen generieke versie te produceren. Met behulp van dit systeem kan geleidelijk de overstap worden gemaakt naar het uiteindelijk afschaffen van farmapatenten.

Eigendomsrechten

Je bent zelf verantwoordelijk voor je eigendommen, en mag ze verantwoord gebruiken. Verantwoord gebruik omvat niet alleen het gebruik dat bij het ontwerp gepland was. Je mag je eigendommen gebruiken naar eigen goeddunken, voor eigen doeleinden. Wij strijden tegen de trend dat bedrijven dit gebruiksrecht proberen in te perken met een claim op 'intellectueel eigendom'.

Merkenrecht

Een handelsmerk is voor een producent soms wenselijk. Dit geeft hem mogelijkheden om zich duidelijk herkenbaar te maken voor de consument. Dat is nodig om consumentenbinding en bescherming mogelijk te maken. Merken van derden mogen gebruikt worden zo lang niet de indruk gewekt wordt dat er een product van dat merk verkocht wordt ('blurren' van merken op TV, of in andere kunstuitingen is dus niet nodig).

Informatie-monopolies

Nieuwe informatie-monopolies in publieke sectoren moeten worden voorkomen en bestaande monopolies moeten worden beperkt. De oprichting van commons (gemeenschapsgoederen zoals vrije software, cultuur, octrooi-pools en educatief materiaal) moet worden bevorderd en wettelijk worden beschermd.

Auteursrechtenorganisaties moeten zorgen voor uitgebreide transparantie, eerlijke participatieve rechten voor hun leden en solide contractvoorwaarden voor artiesten.

Het recht om te sleutelen

De vanzelfsprekendheid, dat we met onze eigen spullen mogen doen wat we willen, loopt gevaar. Er zijn steeds meer fabrikanten die proberen om het gebruik van hun producten te sturen, door mogelijkheden tot het zelf sleutelen of repareren in te perken. Wij staan voor een maatschappij waar kennis benut kan worden zonder een contract met een fabrikant.

We zijn daarom tegen:

- [Digital Rights Management](#) (DRM) techniek die bepaalt wat een gebruiker afspeelt op zijn apparaten;
- Het misbruiken van [Trusted Computing](#) om af te dwingen dat een fabrikant alleen software van bepaalde leveranciers op zijn hardware mag zetten.

Internet kent geen grenzen

Het internet als medium zou geen grenzen moeten kennen. Er worden nu echter *wel* kunstmatige grenzen gemaakt die de toegang tot kunst, muziek en vrije nieuwsgaring belemmeren. Dit wordt 'geoblocking' genoemd. Zo kun je denken aan filmpjes op YouTube die je niet kunt zien in Nederland, of materiaal van de publieke omroep dat je niet kunt bekijken op je vakantieadres. Geoblocking moet dan ook zo snel mogelijk worden afgeschaft.

THEMA'S

JUSTITIE

Politie en Justitie hebben een hele belangrijke publieke taak: ze handhaven de openbare orde in onze samenleving. De Piratenpartij wil het justitieel apparaat verbeteren zonder afbreuk te doen aan de persoonlijke vrijheid van burgers. Ons belangrijkste instrument is een onmiddellijk einde aan de 'war on drugs'. Er wordt dan direct veel capaciteit vrijgemaakt bij politie, justitie, rechtbank en gevangeniswezen.

Scheiding van Veiligheid en Justitie: Politie moet terug naar BiZa

Het toevoegen van politie aan het ministerie Veiligheid en Justitie heeft de nodige problemen veroorzaakt. In geen van onze buurlanden kent men een ministerie waar rechtspraak, openbare orde en veiligheid onder één dak zijn gebracht. In een sterke rechtsstaat hoort de rechterlijke macht onafhankelijk te zijn. Ook de financiering van de rechterlijke macht dient onafhankelijk en stabiel te zijn. Zonder een solide rechterlijke macht is er ook geen daadwerkelijke veiligheid mogelijk.

De verantwoordelijke minister lijkt weinig grip op dit ministerie te hebben. Het ene schandaal volgt het andere op. Daarom moet de creatie van dit 'superministerie' ongedaan worden gemaakt. Politie (veiligheid) moet terug naar het ministerie van Binnenlandse Zaken. We krijgen dan een ministerie van Justitie oude stijl terug. De forensische diensten dienen verbeterd en uitgebreid te worden.

Meer recherche, betere opsporing

De pakkans van criminelen is lager in Nederland dan in omliggende landen. Om de pakkans te vergroten moet er meer in recherche worden geïnvesteerd. Meer agenten moeten worden omgeschoold naar recherche. Administratieve taken moeten fors worden teruggedrongen om bureaucratie te verminderen. Er moet een duidelijke scheiding zijn tussen 'blauw op straat' en recherchewerk. Het verbeteren van de opsporing begint met het verbeteren van de aangifte. Het opnemen van aangiftes moet een specialisatie worden.

Aanpak fiscale sluiproutes

Er moet meer geïnvesteerd worden in de fiscale recherche. Er moeten meer forensische accountants worden opgeleid. Er is een grootschalige hoeveelheid "zwart geld" in diverse belastingparadijzen verstopt door vermogende bedrijven, fondsen en particulieren. Het gaat echt om *duizenden miljarden euro's*. Deze belastingfraude schaadt ons allemaal. Daarom moeten fiscale sluiproutes strikter en meer intensief worden aangepakt. De opsporing en aanpak van deze misdaad moeten worden uitgebreid en geïntensiveerd.

Training en ondersteuning van de politie

Het monopolie op geweld brengt een grote verantwoordelijkheid met zich mee. Agenten moeten adequate kennis van wetgeving en bevoegdheden hebben. Geweldtraining moet gericht zijn op de-escalatie, om onrechtmatig gebruik van geweld door politie te voorkomen.

De Piratenpartij wil kennis en vaardigheden verhogen door middel van regelmatige trainingen waarin de-escalatietraining, geweldtraining, het actualiseren van kennis, psychische ondersteuning en evaluaties centraal staan. Ook de schietvaardigheid dient vaker geoefend te worden. Daarnaast moet er goede ondersteuning en hulp zijn voor agenten met psychische klachten.

Agenten mogen altijd gefilmd worden (het hinderen van politie blijft strafbaar). Bij machtsmisbruik of buitensporig geweld zijn agenten net als burgers aansprakelijk. Een rechter dient dan te beoordelen of er sprake is van verzachtende omstandigheden of noodweer.

De buitengewoon opsporingsambtenaar en geweld

De afgelopen jaren is veiligheidshandhaving een speelbal geworden van politieorganisaties en politiek. Onder het mom van bezuinigingen zijn taken weggehaald bij de politie en uitbesteed aan gemeenteambtenaren met buitengewone opsporingsbevoegdheid (buitengewoon opsporingsambtenaar, BOA) of zelfs aan bedrijven. De professionaliteit van de politie wordt hiermee afgebroken en het geweldsmonopolie van politie beëindigd.

BOA's worden uitgerust met wapens als pepperspray en in de toekomst mogelijk ook tasers. Dit vinden wij een gevaarlijke en onwenselijke ontwikkeling. Politie, BOA's, privébeveiligers en burgers hebben straks geen zicht meer op hun rechten en plichten. Deze glijdende schaal, waarbij de politie steeds meer aanzien verliest, moet stoppen. Het privatiseren van veiligheidstaken moet worden beëindigd en zoveel mogelijk worden teruggedraaid. BOA's mogen geen geweld meer gebruiken en geen wapens dragen.

Online criminaliteit

Het Openbaar Ministerie verwacht dat in 2021 *de helft* van alle criminaliteit online plaats vindt. Online criminaliteit moet een hogere prioriteit krijgen. De opleiding en uitrusting van politie is op dit moment ontoereikend om een echte aanpak van online criminaliteit te realiseren. De expertise en specialisatie van online criminaliteit en fraude moet worden vergroot. Team High Tech Crime moet worden uitgebreid en cybercrime moet een integraal onderdeel van de opleiding van politie worden.

Identiteitsfraude

De hoeveelheid identiteitsfraude neemt toe en is zeer ontwrichtend en tijdrovend.

Het heeft grote financiële gevolgen voor slachtoffers. Daarom wil de Piratenpartij expertise omtrent identiteitsfraude vergroten en een betere begeleiding voor slachtoffers.

Het BSN wordt vaak gebruikt als bewijs voor wie je bent. Het BSN is alleen een nummer wat jou uniek identificeert (identificatie). Het is geen handtekening (authenticatie). Er is betere BSN beveiliging nodig, bijvoorbeeld een Two Factor Authentication. Als het BSN door bijvoorbeeld identiteitsfraude niet meer als unieke identificatie werkt moet het makkelijker worden om te switchen van BSN. Het moet mogelijk worden om het BSN te wijzigen om ID-fraude tegen te gaan.

Encryptie en decryptie

De Piratenpartij maakt zich zorgen over vele voorstellen tot het afzwakken of inbouwen van achterdeurtjes in encryptie, gebruikt voor veilige uitwisselingen van bijvoorbeeld banktransacties, persoonlijke gegevens en andere privacygevoelige informatie. Deze voorstellen maken encryptie per definitie voor *iedereen* onveilig. Het invoeren van een decryptieverplichting is in strijd met het verschoningsrecht. De Piratenpartij verzet zich daarom tegen enige voorstellen tot mogelijke decryptieverplichting of een afzwakking van encryptie - *onder welke omstandigheden dan ook*.

Rechtsbijstand

Nederland is een democratische rechtstaat. De gesubsidieerde rechtsbijstand is echter gekelderd tot een onacceptabel niveau. Het recht op een adequate verdediging in de rechtbank moet hersteld worden, ook als iemand dat zelf niet kan betalen. Het Juridisch Loket moet worden uitgebreid en de bedragen voor toevoegingen moeten omhoog. Bij de rechtbank moet het aantal rechters met ondersteunend personeel worden uitgebreid, om de huidige problemen met onderbezetting op te lossen.

Terrorisme

Het woord terrorisme is afgeleid van het Latijnse 'terror', wat 'paniek' betekent. Terrorismen kan dus letterlijk vertaald worden als 'paniekisme'. Wetgeving moet worden aangenomen op basis van gezond verstand en niet op basis van angstgevoelens. Huidige strafrechtelijke wetgeving is ruim voldoende om criminele organisaties aan te pakken. Speciale terrorismewetgeving wordt daarom afgeschaft. Misdaad is misdaad.

Uitlevering

Burgers (en anderen die hier wonen) worden niet meer uitgeleverd aan landen die het Internationaal Strafhof niet erkennen. Een eerlijke rechtsgang moet gegarandeerd kunnen worden voor iedereen.

EEN ANDER DRUGSBELEID

Inmiddels is duidelijk dat de 'war on drugs' meer kwaad doet dan goed. Drugsverboden hebben niet geleid tot een daling van productie, handel en gebruik. De prijzen van drugs stijgen niet door schaarste. Dit verbod levert ons - al jaren - meer zware criminaliteit, meer corruptie, meer ernstige gezondheidsproblemen en milieuschade. In het zuiden van het land mogen buitenlanders de coffeeshops niet meer in - dus meer straathandel, criminaliteit en overlast van drugstoeristen. Er zijn tal van andere voorbeelden.

Uit het [Manifest Joint Regulation](#) blijkt dat 77% van de totale opsporingscapaciteit wordt besteed aan het handhaven van drugsverboden. Politie, justitie, rechtbank en gevangeniswezen kunnen hun capaciteit allemaal beter besteden.

Verschillende grootschalige onderzoeken laten zien dat ons drugsbeleid is ingehaald door de realiteit. De meest schadelijke stoffen (alcohol, tabak) zijn legaal verkrijgbaar bij de supermarkt, terwijl we mensen opsluiten voor stoffen die veel minder risico's met zich meebrengen. Recent onderzoek van het RIVM laat duidelijk zien dat ons beleid is gebaseerd op misinformatie en perverse belangen en *beslist niet* op wetenschap en feiten.

Drugsgebruik- en bezit

De Piratenpartij vindt dat drugsgebruik voor volwassenen onder het zelfbeschikkingsrecht valt. Drugsbezit moet daarom uit het strafrecht worden gehaald en gedecriminaliseerd worden. Cannabis wordt volledig gelegaliseerd. Als er sprake is van problematisch gebruik is dit een taak voor gezondheidszorg en niet voor justitie, net zoals bij alcohol en tabak.

Productie van drugs

De Piratenpartij wil productie en handel van drugs waar mogelijk reguleren. Dit zorgt ervoor dat de nodige capaciteit bij justitie vrijkomt die kan worden geïnvesteerd in de aanpak van (zware) criminaliteit. Door een criminele markt te veranderen in een gereguleerde markt, kunnen we de omstandigheden waaronder drugs geproduceerd en verkocht worden controleren. Dit levert nieuwe banen op en draagt zo bij aan de economie.

Dit levert tevens belastingen/accijns op, die kunnen worden ingezet voor preventie van gezondheidsproblemen (harm reduction), maar natuurlijk ook voor tal van andere zaken.

Met gestandaardiseerde producten, kwaliteitscontroles en voorwaarden aan verkoop (wat betreft leeftijd, reclame en gespecialiseerde verkooppunten zonder winsttoogmerk) ontstaat hier een hele nieuwe (innovatieve) industrie, die tal van voordelen met zich meebrengt.

Mensen worden niet meer hun huis uitgezet omdat ze plantjes kweken. Drugsafval wordt niet meer in de natuur gedumpt, maar wordt verwerkt als farmaceutisch afval. Onderzoeken naar de helende werking en medicinale gebruiken van drugs zijn veelbelovend en dienen te worden gestimuleerd in plaats van tegengewerkt.

We stellen de volgende maatregelen voor:

- Het huidige verbodssysteem vervangen door regelgeving.
- Gereguleerde cannabisteelt, achterdeur coffeeshop dicht.
- Cannabis social clubs zonder winsttoogmerk mogelijk maken.
- Veilige thuisteelt van cannabis toestaan.
- Drempels voor medische en industriële toepassing van hennep opheffen.
- Drempels voor wetenschappelijk onderzoek naar psychedelica als medicijn opheffen.
- De prioriteit aan de opsporing van productie én handel in drugs wordt zover geminimaliseerd als internationale verdragen toestaan.
- Nederland wordt weer een progressieve voorloper op het gebied van drugsbeleid en zet zich in voor aanpassing van internationale verdragen.
- Drugsgebruikers niet langer als criminelen behandelen; problematische gebruikers krijgen zorg, geen straf.
- Verkoop van psychedelica aan meerderjarigen toestaan in smartshops, door opgeleid personeel.
- Breed (wetenschappelijk) onderzoek naar psychotrope stoffen.
- Opleidingen en informatie voor banenzoekers in de cannabis branche.

GEZONDHEIDSZORG

De Piratenpartij wil in de zorg het welzijn en de zelfbeschikking van patiënten centraal stellen. Dat wil zeggen dat de term 'gezondheid' in brede zin wordt geïnterpreteerd. Ook worden fysieke, sociale en geestelijke gezondheid in regelgeving evenwichtig tegen elkaar afgewogen.

Farmaceutische industrie

De ontwikkeling van geneesmiddelen moet naar terug naar de overheid (universiteiten) zodat ook minder winstgevend medicijnen voor een redelijke prijs op de markt kunnen

worden gebracht. De farmaceutische industrie kan daarin samenwerken met universiteiten. Patenten op medicijnen worden afgeschaft.

Eigen risico

Het eigen risico is een straf op (chronisch) ziek zijn. Het leidt tot het uitstellen of vermijden van zorg. Dat is gevaarlijk en heeft uiteindelijk hogere kosten tot gevolg. Het verplichte eigen risico wordt afgeschaft.

Jeugdhulp

Door het verplaatsen van jeugdhulp naar de gemeenten (in 2015) in combinatie met een pakket aan bezuinigingen is de kwaliteit van jeugdhulp vaak niet adequaat. Er is sprake van postcodezorg waardoor jongeren afhankelijk van het gebied waar ze wonen steeds vaker niet terecht kunnen voor zorg. Bezuinigingen in de jeugdhulp mogen niet leiden tot kwaliteitsverschillen per gemeente. Het beschikbare budget voor jeugdzorg moet daarom omhoog. Er moet tevens betere controle en toezicht op geleverde zorg komen. Daarnaast moet jeugd-GGZ weer terug naar de zorgverzekeringswet. Om privacy van kinderen te garanderen worden hun gegevens niet of zo min mogelijk gedeeld met derden. Waar deze wel gedeeld worden gelden strenge eisen zodat zo min mogelijk mensen toegang hebben tot deze gegevens. Met wie er gegevens gedeeld worden bepalen de ouders/voogden zolang een kind onder de 12 is, tussen de 12 en 16 heeft een kind hier ook inspraak in, en vanaf 16 bepaalt een kind zelf. Indien noodzakelijk voor goede hulpverlening mogen er gegevens gedeeld worden zonder toestemming, in deze gevallen moeten de zwaarwegende redenen op naam van de hulpverlener worden vastgelegd in het dossier. Zowel ouders/voogden als kinderen hebben recht op volledige informatie, ook als gegevens tegen hun wil gedeeld zijn mogen ze de redenen hiervoor weten. Wanneer een kind ouder is dan 16 hebben ouders/voogden niet langer recht op volledige informatie, informatie zal dan alleen gedeeld worden met toestemming van het kind.

Patiëntgegevens

De gegevens van en over de patiënt zijn en blijven altijd eigendom van de patiënt zelf. Het moet daarom altijd inzichtelijk zijn aan wie gegevens (op een need-to-know basis) beschikbaar zijn gesteld. Gegevens mogen door zorgaanbieders nooit gedeeld worden met derden, inclusief zorgverzekeraars, zonder expliciete geïnformeerde toestemming van patiënten. Brongegevens bevatten vaak een [audit trail](#) waarin staat welke gegevens door welke instantie zijn ingezien en/of gedeeld aan derden, zoals verzekeraars of apothekers. Dit audit trail moet online inzichtelijk worden voor de eigenaar van de data (de burger). De metadata in de audit trail zijn privacygevoelig en moeten net zoals medische gegevens als bijzonder persoonsgegevens aangemerkt worden. Systemen die deze data verwerken en inzichtelijk maken voor de burger moeten deze data beschermen met dienovereenkomstige beveiligingsmaatregelen. Om dit te kunnen garanderen en toetsen moeten deze systemen gebouwd zijn met open source software en ontwikkeld

met privacy en security by design.

Wanneer een arts een medicijn voorschrijft is dat, alléén met expliciete geïnformeerde toestemming van de patiënt, ook zichtbaar voor de partij die het medicijn verstrekt. Door deze elektronische afstemming kan medicijndistributie efficiënter worden ingericht dan via buurtapothekers waar je persoonlijk naar toe moet om medicijnen op te halen.

Het onderbrengen van zorg bij gemeenten brengt een aantal ongewenste zaken met zich mee. Gemeenten zijn zelf gegevens van patiënten gaan vastleggen zoals 'heeft deze patiënt schulden?' Gemeenten en verzekeraars mogen geen eisen stellen aan de toewijzing van zorg en hulp aan patiënten. Ze mogen dus ook geen patiëntgegevens bijhouden. Deze verzamelde gegevens moeten worden vernietigd.

Een zorgverzekeraar moet binnen 1 maand na de einddatum van een contract alle lopende medische behandelingen financieel afhandelen, daarna mag een zorgverzekeraar geen inzicht meer krijgen in medische dossiers. Daarnaast moet een zorgverzekeraar binnen 3 maanden na de einddatum van het contract alle persoonlijke medische gegevens van hun cliënt verwijderen (met uitzondering van niet herleidbare transactiedata)

Als we onderzoek zouden doen per wijk (4 cijfers van de postcode), naar leeftijd of naar behoefte kunnen we veel gericht kijken naar herinrichting van bepaalde aspecten van de zorg om deze effectiever, efficiënter of gewoon goedkoper te maken. De organisatie daarvan zou bij een onafhankelijk orgaan moeten liggen, bijvoorbeeld een instantie als de Nederlandse Zorgautoriteit, maar niet bij de zorgverzekeraar of een financier zoals de gemeente.

Regiofinanciering

Het verzekeringsstelsel in de zorg heeft niet geleid tot marktwerking. Vier grote verzekeraars maken de dienst uit. Ondanks dat dit op lange termijn tot kostenbesparingen kan leiden, wordt er door een gebrek aan financiële prikkels weinig aandacht besteed aan preventie. Er zijn onvoldoende prikkels. Momenteel wordt er in het buitenland succesvol geëxperimenteerd met regiobudgettering. De Piratenpartij wil naar aanleiding van dit succes ook regiobudgettering invoeren in Nederland. Het inrichten van een nationaal zorgfonds is daartoe een eerste stap. Als dit op macro-, meso- en micro-niveau goed wordt georganiseerd kan dit een aanzienlijke kostenbesparing geven; tot 10%. Bovendien kan vanuit deze structuur een actief preventiebeleid gevoerd worden op basis van heldere duidelijke en eerlijke voorlichting.

Bloeddonatie door homoseksuelen

Op dit moment is het als homoseksueel niet mogelijk om bloed te doneren tenzij je een jaar lang geen seks hebt gehad. Niet je geaardheid moet bepalend zijn bij het doneren van bloed maar veiligheid. De Piratenpartij vindt dat we iemand niet op basis van zijn of haar geaardheid mogen uitsluiten voor bloeddonaties.

ONDERWIJS

Het onderwijs is de basis van onze (informatie)samenleving. Door onderwijs leren kinderen hoe ze kunnen samenleven en samenwerken. Ze krijgen tevens informatie, kennis en vaardigheden die ze leren delen. Gedegen onderwijs helpt kinderen een kader te ontwikkelen waarin nieuwe informatie verwerkt en toegepast kan worden.

Kinderen moeten de democratische grondbeginselen van onze samenleving leren begrijpen. Ze kunnen zich zo ontwikkelen tot volwaardige burgers die kunnen meedenken over de fundamenteën van onze samenleving zoals mensenrechten, de rechtsstaat en de organisatie en inrichting van onze samenleving.

Onderwijzers moeten niet gedemotiveerd worden door meer bureaucratie zoals regels, procedures en vergaderingen, maar zich kunnen richten op onderwijs en zo de groei en ontwikkeling van toekomstige generaties stimuleren.

De jeugd is erg belangrijk voor de Piratenpartij.

Investeren in onderwijs is investeren in de burgers en de samenleving van de toekomst. Onderwijs is een burgerrecht.

Alle mensen in Nederland moeten de (financiële) mogelijkheid hebben om door te kunnen groeien naar het onderwijsniveau wat zij aankunnen. Onderwijs moet niet alleen beschikbaar zijn voor jongeren, maar voor iedereen die meer - of iets anders - wil leren.

Onderwijs is een burgerrecht

Onderwijs - op *alle* niveaus - is een burgerrecht. Met een opleiding beneden je niveau, functioneer je niet optimaal in een informatiesamenleving. Iedereen die de kwaliteiten en de wil heeft, moet van elk onderwijsniveau kunnen doorstromen naar een volgend niveau.

Leeftijdsonafhankelijk

De samenleving verandert steeds sneller waardoor het voor burgers steeds vaker nuttig is om een aanvullende, of geheel andere opleiding te gaan volgen. Bijvoorbeeld in een vakgebied waar een grotere arbeidsbehoefte is. Mensen moeten - ook op latere leeftijd - gelijke en gemakkelijke toegang hebben tot onderwijs.

Statusonafhankelijk

Ongeacht achtergrond of inkomen moeten burgers altijd toegang hebben tot onderwijs om optimaal te kunnen functioneren in onze samenleving. Het recht op onderwijs is dus onafhankelijk van economische of culturele achtergrond.

Vorbereiding op de toekomst

Kinderen moeten op school worden voorbereid op de toekomst. In onze vrije informatiesamenleving ligt er een grote nadruk op allerlei vormen van informatieverstrekking en -verwerking. Door automatisering wordt ICT steeds belangrijker. Door globalisering en internet is Engels wereldwijd een tweede taal aan het worden.

Wij stellen de volgende maatregelen voor om leerlingen hierop voor te bereiden. We gaan beginnen op de basisschool:

- Het op de juiste manier leren omgaan met internet en andere media (mediawijsheid / digitale geletterdheid).
- Informatiebewust - Wat het verschil is tussen 'open', 'vertrouwelijke' en 'persoonlijke' informatie?
- ICT-onderwijs hoort te beginnen op de basisschool, bijvoorbeeld door het geven van basis programmeerlessen of het gebruiken van online en offline tools.
- Vanaf groep 4 wordt Engels een vak op de basisschool.

Toetsing en lessen

Het volgen van lessen en het toetsen van kennis en vaardigheden zijn twee hele verschillende zaken. Het volgen van lessen moet niet verplicht zijn. Lessen moeten als doel hebben de student te ondersteunen. Lessen dienen niet als aanwezigheidscontrole. Het moet daarom mogelijk zijn om tegen gereduceerd collegegeld examen te doen zonder lessen te volgen (extraneus).

Leerplicht - geen schoolplicht

Het moet mogelijk zijn om thuisonderwijs te volgen, er kunnen veel bijzondere omstandigheden zijn om te kiezen voor thuisonderwijs. Er moet wel toetsing zijn om te garanderen dat kinderen op niveau blijven of kunnen komen.

Minder administratie, meer onderwijs

Leerkrachten zijn nu te veel tijd kwijt aan administratie. Deze tijd kunnen ze niet besteden aan onderwijs. De leerkrachten verdienen het vertrouwen dat ze zelf in staat zijn om goed les te geven. De Piratenpartij zou graag zien dat er inspiratie gehaald wordt uit het Finse model. In dit bewezen succesvolle model wordt er een samenwerking tussen universiteiten en lager onderwijs gerealiseerd. Gekwalificeerde leraren krijgen vrijheid om op een wijze die goed bij hen past hun vak uit te oefenen en blijven zo gemotiveerd. De educatie van jonge kinderen is gericht op basis van individuele ontwikkeling en ervaringsgericht leren.

Privacy in het onderwijs

- Scholen moeten een privacy-beleid en/of privacyreglement hebben.
- Scholen moeten transparant zijn over de opslag en het gebruik van de gegevens van leerlingen.
- Het maken van foto's of video's kan alleen met toestemming ouders en kind.
- De privacy van leerlingen moet altijd gewaarborgd blijven bij het uitwisselen van gegevens.
- Gegevens van leerlingen dienen adequaat beveiligd te zijn.

Vrije toegang tot onderwijs(materiaal) en kennis

- Les- en leermaterialen moeten zoveel mogelijk vrij en online toegankelijk zijn. Leermaterialen die worden bekostigd door de overheid moeten open ontwikkeld worden en vrij toegankelijk zijn. Op deze manier kan iedereen ervan profiteren.
- Colleges worden mede met overheidsgeld betaald. Daarom moet deze kennis zoveel mogelijk online toegankelijk zijn onder een vrije licentie. Het beschikbaar maken van alle colleges biedt studenten flexibiliteit en niet-studenten toegang tot de colleges. Het online beschikbaar maken van colleges maakt het voor studenten bovendien mogelijk de kwaliteit van een collegereeks of docent te bepalen en colleges bij andere instellingen te volgen.
- Onderwijsomgevingen worden met open source software ontwikkeld. Dit maakt de ontwikkeling van onderwijsomgevingen efficiënter, stimuleert samenwerking tussen onderwijsinstellingen en verhoogt de kwaliteit van het onderwijs. Alle onderwijsinstellingen kunnen van deze softwareontwikkeling profiteren en meehelpen deze verder te ontwikkelen.
- Scholen mogen leerlingen nooit verplichten tot de aanschaf van een specifiek merk of type hardware. Les- en leermaterialen moeten altijd in een zodanig (vrij) formaat worden aangeboden dat leerlingen dit kunnen gebruiken op een apparaat naar keuze.
- Scholen dienen toegankelijk te zijn voor kinderen met een beperking. Het uitgangspunt moet zijn de student zoveel mogelijk tegemoet te komen zoals omschreven in de Wet Gelijke Behandeling. Om te voorkomen dat scholen uit financiële overwegingen weigeren studenten te helpen wordt de bijdrage vanuit de overheid vergroot. Eventuele extra hulpmiddelen tijdens het volgen van een opleiding worden in bruikleen gegeven of vergoed.

Zelfde regels voor bijzonder onderwijs

Op dit moment mogen openbare scholen aanmeldingen van leerlingen niet weigeren op basis van visie en/of levensbeschouwing. De Piratenpartij wil dat ook scholen in het bijzonder onderwijs leerlingen niet mogen weigeren op basis van visie en/of levensbeschouwing.

Wetenschap

De wetenschap is een belangrijk onderdeel van een goed functionerende democratie. De kennis en expertise van wetenschappers hoort voor iedereen toegankelijk te zijn. Wetenschap is idealiter onafhankelijk en transparant, wetenschap kent geen taboes. Wetenschap wordt niet door de politiek gestuurd en wetenschap dient geen economische belangen.

De rijksbijdrage voor universiteiten wordt steeds kleiner. Hierdoor wordt wetenschappelijk onderzoek steeds afhankelijker van fondsaanvragen bij de overheid en het bedrijfsleven. Dit gaat ten koste van de onafhankelijkheid van wetenschappelijk onderzoek. Daarnaast bemoeilijkt het fundamenteel onderzoek, wat niet direct tot toepasbare resultaten leidt, maar op lange termijn wel tot grote doorbraken en nieuwe inzichten kan leiden.

Bovendien zijn wetenschappers nu een groot deel van hun tijd kwijt aan het schrijven van fondsaanvragen, terwijl ze die tijd beter in onderwijs en onderzoek kunnen steken. Om de onafhankelijkheid en kwaliteit van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek te waarborgen, moet de rijksbijdrage voor universiteiten vergroot worden.

De onafhankelijkheid van wetenschappers moet boven alle twijfel verheven zijn. Daarom moeten wetenschappers zo transparant mogelijk te werk gaan:

- Bij iedere publicatie wordt gepubliceerd welke partijen het onderzoek gefinancierd hebben.
- Alle relevante informatie rond een uitgevoerd wetenschappelijk onderzoek wordt gepubliceerd ([Open Science](#)).
- Alle wetenschappelijke publicaties worden vrij toegankelijk gemaakt ([Open Access](#)).

Kennis die mede door publieke financiering tot stand is gekomen op universiteiten en andere instellingen, is open, patent- en auteursrechtvrij en moet kosteloos en vrij toegankelijk zijn volgens het open access principe.

Winst-georiënteerd gebruik van deze kennis moet transparant en openbaar zijn.

Door alle wetenschappelijke artikelen open en in een open formaat te publiceren wordt kennis gemakkelijker gedeeld en wint het aan waarde. Door de ruwe data ook te publiceren, kunnen wetenschappelijke artikelen beter gecontroleerd worden. Bovendien kan data ook voor ander onderzoek worden ingezet.

Alleen als wetenschap transparant wordt beoefend en verifieerbaar objectieve informatie oplevert heeft het toegevoegde waarde voor onze samenleving. Een belangrijk voorbeeld hiervan is het gebruik van wetenschap voor [Evidence Based Policies](#); dit principe kan de kwaliteit van de politieke besluitvorming enorm verbeteren.

Als het bedrijfsleven wetenschappelijk onderzoek (mede) financiert, is er soms hoge druk om met indrukwekkende resultaten te komen. Wetenschappelijk onderzoek wordt ook afgerekend op het aantal publicaties en citaties daarvan. Dat verhoogt de druk om resultaten te leveren. Methodieken en gebruikte toetsen van wetenschappelijk onderzoek dienen openbaar te zijn. Dit voorkomt dat wetenschappers (al dan niet onder druk van financiers) statistische trucs gebruiken om een studie toch significant te laten uitpakken.

Om de transparantie van wetenschappelijk onderzoek te vergroten dienen de resultaten van *alle* uitgevoerde studies te worden gepubliceerd. Dit betekent dat *ook* studies die *geen* significante resultaten opleveren gepubliceerd worden.

MOBILITEIT

Een goede infrastructuur is belangrijk voor onze economie. Als we sneller van A naar B reizen, kunnen we de tijd die we daarmee besparen inzetten om meer werk te verzetten of meer te ontspannen. Om files te verminderen en milieuschade te beperken streven wij naar modernisering van het Nederlands vervoer en transport.

Het is steeds moeilijker om jezelf anoniem te verplaatsen. Ieder mens moet vrij zijn om te kunnen reizen zonder overheidsbemoeienis. Het gedetailleerd, automatisch en systematisch in kaart brengen van het reisgedrag van burgers moet worden gestopt. Dit geldt voor *alle* manieren van vervoer.

Openbaar vervoer

Openbaar vervoer moet goedkoper worden gemaakt. We hanteren het principe: 'de vervuiler betaalt'. De frequentie van openbaar vervoer moet tevens omhoog. Lijndiensten naar minder drukke gebieden moeten zoveel mogelijk blijven bestaan. Inkomsten uit fiscale maatregelen, die het autogebruik trachten terug te dringen, worden besteed aan de verbetering van openbaar vervoer.

Automatisch vervoer

Het gebruik van auto's zal in de toekomst afnemen. Zelfrijdende auto's zullen in "treintjes" gaan rijden waardoor er in de toekomst veel meer auto's op dezelfde weg passen. Wij anticiperen hierop door geen nieuwe snelwegen aan te leggen. Wegen verbreden we alleen als dit op korte termijn al terug te verdienen valt. De regio krijgt dan een natuur- en milieucompensatie.

Er moeten meer oplaadpunten voor elektrische auto's komen.

'Kill-switches' en andere middelen om auto's op afstand te besturen worden niet ingevoerd en daar waar nodig teruggedraaid.

Anoniem reizen

- De OV-chipkaart dient opgewaardeerd te kunnen worden met contant geld.
- Anoniem reizen, bijvoorbeeld met een eenmalige OV-chipkaart mag nooit duurder zijn dan een met een normaal kaartje, of een persoonlijke OV-chipkaart.
- Het gebruik van automatische nummerplaatherkenning ([ANPR](#)) - waarmee voertuigen precies kunnen worden gevolgd - moet sterk aan banden worden gelegd. Persoonlijke gegevens mogen alleen worden opgeslagen bij een overtreding.
- Er worden bovendien geen [RFID-chips](#) in kentekens geplaatst, waarmee het volgen van voertuigen nog makkelijker zou worden. Problemen rondom gestolen kentekens kunnen ook worden opgelost zonder maatregelen die privacy schenden, zoals een kenteken wat slechts eenmalig geplaatst kan worden en breekt bij verwijdering (een Engels systeem). Je kunt ook wisselen naar een nieuw kentekennummer.
- Er komt geen verplichte zwarte doos in auto's. Als een auto toch een zwarte doos heeft dan mogen de gegevens alleen worden uitgelezen bij een ongeluk of misdrijf.
- Anoniem parkeren moet altijd mogelijk zijn zonder kentekenregistratie.
- Er komt geen kilometerheffing. Daar zijn systemen voor nodig die privacy schenden en daar zijn wij als partij principieel tegen.
- De fiets is het laatste vervoermiddel waarvan niet iedere beweging automatisch geregistreerd wordt. Daarom worden ook fietsen niet voorzien van kentekens, RFID-chips, en andere soortgelijke systemen om fietsers te volgen.

DUURZAAMHEID

Fossiele brandstoffen en andere grondstoffen raken op. De gevolgen van de door broeikasgassen veroorzaakte klimaatverandering worden steeds ernstiger en dus meer merkbaar. We moeten op een radicaal andere manier omgaan met onze planeet.

De Piratenpartij zet zich in voor een einde aan onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en de bedrijven en staten die deze brandstoffen controleren. Wij willen investeren in een lokale, veerkrachtige maatschappij.

Veerkracht is de capaciteit van de samenleving om 'verstoringen' op te vangen, zonder dat het ineens stort of ingrijpend verandert. De veerkracht van Nederland moet vergroot worden door te investeren in de zelfredzaamheid van burgers.

We moeten zuiniger en efficiënter omgaan met energie. Energie en voedsel kan zo veel

mogelijk lokaal geproduceerd worden. Door te kiezen voor kleinschalige oplossingen werken we richting een veerkrachtige samenleving. Tevens bevordert dit onze(energie-)onafhankelijkheid, voedselzekerheid en leefbaarheid.

We werken aan onze zelfstandigheid en onze weerbaarheid. Om dit voor elkaar te krijgen komt er een Deltaplan duurzaamheid en lokale veerkracht. Hierin worden maatregelen op het gebied van energievoorziening, energieopslag, voedsel, mobiliteit en wonen gezamenlijk aangepakt. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu coördineert het duurzaamheidsbeleid en ziet toe op de uitvoering van het Deltaplan.

Energieverbruik

De meest effectieve manier om meer duurzaam om te gaan met de planeet is om zuiniger en efficiënter om te gaan met energie. Dit vermindert de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en de uitstoot van broeikasgassen. Verder moet Nederland ervoor zorgen dat de afspraken van het klimaatakkoord in Parijs worden nagekomen. Deze afspraken zijn in eerste instantie te bereiken door ons te richten op bedrijven, woningbouw en de overheid.

- Mogelijke maatregelen om de klimaatdoelen te bereiken zijn:
- Kortingen voor grootverbruikers van energie afschaffen.
- Kantoorpanden een energielabel geven.
- Het lokaal uitwisselen van warmte, water en restproducten.
- De bouw en betrekking van energiezuinige en/of CO2-neutrale gebouwen uitbreiden.
- Bestaande woningen renoveren en energiezuiniger maken.
- Nieuwbouw(woningen) energieneutraal maken.

Energieopwekking en opslag

We willen ook onze afhankelijkheid van energiemonopolies stoppen. In 2040 willen we dat Nederland een klimaatneutrale energievoorziening heeft. Dit bereiken we door te switchen van een top-down centrale energievoorziening naar een bottom-up en decentraal energienetwerk.

We investeren in de duurzaamheid van lokale gemeenschappen en de mogelijkheden van burgers en organisaties om zelfvoorzienend te worden.

Door ons niet alleen te richten op het lokaal opwekken van hernieuwbare energie maar ook op decentrale energieopslag verminderen we niet alleen onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen maar vergroten we ook de veiligheid van onze energievoorziening.

- Om het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen en het gebruik van

hernieuwbare energie te stimuleren schaffen we subsidies op fossiele brandstoffen af.

- We voeren een stookbelasting in om de kosten van het opwekken van vuile energie bij energieleveranciers neer te leggen. Duurzame stroom krijgt voorrang op het energienet.
- We sluiten zo snel mogelijk onze kolencentrales en er komen geen nieuwe kolencentrales of vergunningen voor nieuwe proefboringen naar fossiele brandstoffen. De gaswinning in Groningen dringen we verder terug.
- We voeren een feed-in tarief in (zoals in Duitsland), waar energieproducenten voor de hernieuwbare energie die ze opwekken een kleine vergoeding krijgen.
- We ondersteunen en stimuleren onderzoek naar alternatieve vormen van decentrale energieopwekking.

Ook mogen bewonerscollectieven onderling energie uitwisselen zonder hiervoor belasting te betalen. Zo stimuleren we het lokaal en kleinschalig opwekken van hernieuwbare energie. Om lokale energieopslag sneller en goedkoper op grote schaal mogelijk te maken investeert de overheid in onderzoek naar nieuwe vormen van decentrale energieopslag.

- Kernenergie in zijn huidige vorm heeft een aantal fundamentele problemen:
- Kernenergie produceert radioactief afval wat vele generaties lang radioactief en gevaarlijk blijft;
- er is altijd een kans op een grootschalig kernongeluk;
- splijtstof kan mogelijk gebruikt worden voor nucleaire wapens;
- ook uranium is een eindige, niet duurzame brandstof.

Het is echter goed mogelijk dat in de toekomst een vorm van kernenergie wordt ontwikkeld waarbij deze nadelen niet optreden. Bijvoorbeeld met een thorium reactor of met kernfusie. De Piratenpartij is daarom niet dogmatisch tegen alle vormen van kernenergie en wil onderzoeken naar kernenergie die er op gericht zijn deze problemen op te lossen steunen.

Voedselvoorziening

Traditionele landbouw is voor de vruchtbaarheid van grond afhankelijk van fossiele brandstoffen. Daarnaast stoot de veehouderij veel broeikasgassen uit. Daarom vraagt het tegengaan van klimaatverandering en het vergroten van onze veerkracht om nieuw denken omtrent voedselproductie en distributie.

De Piratenpartij wil onze voedselonafhankelijkheid vergroten en zet zich in voor een overgang naar regionale, kleinschalige en natuurlijke landbouw. Ook steunen we lokale initiatieven die voedselverspilling proberen te beperken.

- Om natuurlijke vormen van landbouw te stimuleren bouwen we de huidige landbouwsubsidies af. We zetten ons in de EU in om hetzelfde te doen. We stoppen het dumpen van onze landbouwoverschotten in ontwikkelingslanden door de subsidies hiervoor op Europees niveau af te schaffen.
- We investeren in vormen van voedselvoorziening die een echte toekomst hebben - zoals stadslandbouw, permacultuur, zoutbestendige gewassen, kweekalgen en verticale landbouw.
- Braakliggend terrein kan worden gebruikt voor duurzame lokale initiatieven.
- Om burgers helderheid te verschaffen komen er uniforme labels met daarop de herkomst en ecologische voetafdruk van eten.
- Microplastics in voeding en cosmetica worden verboden.
- Om voedselverspilling tegen te gaan passen we de warenwet aan. Er komt een voorlichtingscampagne over houdbaarheid en het bewaren van eten.

Zo brengen we verschillende initiatieven op het gebied van duurzaamheid bij elkaar.

Groen

De Piratenpartij wil het groen in Nederland behouden en uitbreiden. Gebieden die onderdeel zijn van de ecologische hoofd-infrastructuur blijven dat. In de bebouwde kom zien wij veel potentie in het vergroenen van daken en muren. We willen (grote) steden regenbestendiger maken. We steunen kleinschalige lokale initiatieven om groen en biodiversiteit te versterken.

Hennepindustrie

De industriële productie van hennep wordt belemmerd door het verbod op cannabis. Alleen het produceren van hennepvezel wordt door de wet toegestaan, terwijl de hennepplant veel meer nuttige toepassingen kent die door de Opiumwet belemmerd worden. Van hennep kun je naast de vezel (voor bioplastics of textiel), echter ook de steel (voor bouw materiaal), de zaden (als zeer gezonde voedingsbron) en de bladeren/bloemen (voor medicinale toepassingen) gebruiken. Op dit moment mogen er geen voedingsproducten of medicinale CBD olie in Nederland geproduceerd worden.

De Piratenpartij wil alle toepassingen van hennep in Nederland legaliseren.

MINISTERIE VAN DIGITALE INFRASTRUCTUUR

Anno 2016 is digitale infrastructuur een overal aanwezig onderdeel geworden van onze samenleving, maar de inrichting van ons landsbestuur loopt hierop achter. Dit heeft dure en mislukte ICT projecten tot gevolg gehad. Op lange termijn leidt dit tot een afbreuk van onze nationale veiligheid, economische belangen en digitale burgerrechten. Daarom waakt een Ministerie van digitale infrastructuur over veiligheid en vrijheid die we ook in de analoge maatschappij genieten.

De minister wordt verantwoordelijk voor de technische en organisatorische randvoorwaarden van de ontwikkeling, aanschaf en inzet van ICT in de rest van de overheid. Bovendien kan hij kaders afdwingen aan andere ministeries. Het Ministerie fungeert als kennispartner van andere overheden en maakt haar expertise centraal beschikbaar en herbruikbaar. Dit voorkomt dat de publieke sector steeds opnieuw expertise extern in moet kopen, voorkomt hoge kosten en bespaart de belastingbetaler geld.

Oplossing: Het ministerie centraliseert kennis, standaarden en inkoop-strategie van de overheid. Door actief in te zetten op open source en open standaarden verplicht te stellen, wordt een grotere diversiteit van systemen bevorderd. Dit maakt grotere technologische diversiteit mogelijk en versterkt daardoor de technische weerbaarheid tegen digitale aanvallen met economische of politieke motieven.

Staatssecretaris Gegevensbescherming

Het ministerie krijgt een Staatssecretaris Gegevensbescherming die met zijn specifieke deskundigheid andere ministeries ondersteunt. Samen met de Autoriteit Persoonsgegevens waakt deze over correcte uitvoering van de Wet Bescherming Persoonsgegevens en de Europese Privacy Richtlijn.

ICT en informatievoorziening beperken zich niet tot onze landsgrenzen. Ook het Nationaal Cyber Security Center zal onder dit Ministerie gaan vallen. Om toe te zien op de rechtmatigheid en democratische controleerbaarheid van publieke informatiesystemen zal de Minister een eigen ICT-toezichthouder instellen. Die zal als technische partner fungeren.

Overige taken:

- Waarborgen van netneutraliteit en encryptiemogelijkheden;
- Bewaken van beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de digitale infrastructuur;
- Maakt IT-onderwijs gebaseerd op inzicht i.p.v. producten zodat burgers zelfstandig en capabel worden en inzicht hebben op de wijze waarop IT invloed heeft op hun leven (dit zolang het Min OC&W hier haar eigen rol niet oppakt);

- Toezien op en bewaken van ontwikkelen regelgeving omtrent data van en tussen de burger, overheid, semi-overheden en het bedrijfsleven;
 - o alleen strikt noodzakelijke data over burgers mag worden vastgelegd (dataminimalisatie);
 - o iedere burger is en blijft onvervreemdbaar eigenaar van de “eigen” data;
 - o data over burgers mag niet worden gedeeld met derden zonder expliciete toestemming;
 - o welke data, na toestemming, werd gedeeld en met wie, wordt inzichtelijk gemaakt voor de burger;
 - o deze regelgeving over data van Nederlandse burgers geldt onverminderd voor buitenlandse overheden en bedrijven.
- Volgen van en inspringen op technologische ontwikkelingen.

Digitale burgerrechten

Om digitale burgerrechten en veiligheid te waarborgen in een digitaal tijdperk zijn er verschillende uitdagingen, deze hebben we onderverdeeld in de gebieden burger, ondernemers en overheid.

Burger

Cyberpesten/doxxen

Cyberpesten en het zogenaamd “doxxen” van burgers, is een reëel probleem wat ernstige gevolgen kan hebben in het leven van medemensen. Het is de taak van de politie om aangiftes serieus te nemen en op aangiftes voor cyberpesten, stalking en doxxen streng te handhaven.

Gebrek aan kennis / iPad-scholen

Kinderen opvoeden als consumenten van technologie, zorgt op de lange termijn voor grote maatschappelijke problemen. De overheid is verantwoordelijk voor goede scholing, 'iPad-scholen' dragen hier niet aan bij omdat kinderen niet leren technologie echt te begrijpen. Programmeerlessen wel, en die moeten dan ook ten volste gestimuleerd worden.

Big data en datahongerige bedrijven

De overheid heeft als taak er voor te zorgen dat de machtsbalans tussen (internationale) bedrijven en burger zuiver gehouden wordt. Zonder een overheid die de burger beschermt tegen corporatisme, is zij in feite nutteloos. Op dit moment probeert menig bedrijf een slaatje te slaan uit de data die nietsvermoedende consumenten genereren. Het is de taak van de overheid om hier grenzen aan te stellen en zowel nationaal als internationaal naleving van deze maatschappelijke kaders af te dwingen.

Gemakzucht / afhankelijkheid

Het internet en technologische vooruitgang brengt een hoop gemak en snelheid met zich mee. Dit is uiteraard leuk en handig, maar in een wereld waar big-data geld waard is, staat gebruiksgemak op gespannen voet met burgerrechten als privacy en vrijheid van informatie. Snelheid en gemak zijn geen redenen om essentiële burgerrechten in de uitverkoop te doen, ze sluiten elkaar ook niet uit. Op alle vlakken moeten alle partijen in de maatschappij zich inzetten voor en meebouwen aan een digitale maatschappij die mensenrechten in acht neemt.

Privatisering informatie

De maatschappij betaalt mee aan wetenschappelijk onderzoek en scholing. Het is dus logisch dat de burger daar ook van mee kan profiteren. Het internet zorgt voor een snelle verspreiding van kennis en dit mag als een groot goed worden gezien. Vrijheid van informatie en de privacy van burgers gaan vóór op commerciële belangen. Commerciële partijen zullen weer innovatief moeten zijn en op andere verdienmodellen en de verandering van de maatschappij moeten inspelen. Op geen moment mag vrijheid van informatie onder druk staan, of inbreuk gemaakt worden op de privacy van burgers.

Overheidscensuur

De overheid heeft op geen moment het recht om censuur te plegen op informatievoorziening in onze vrije maatschappij. Wettelijke kaders op misdrijven zijn er reeds en hoeven niet voor online kanalen aanvullend te worden gedefinieerd. Wettelijke kaders tegen bijvoorbeeld terrorisme en kindermisbruik zijn er al ruimschoots, er is daarom geen reden om een vrije informatiemaatschappij te vernietigen. Daar waar opsporing tekort schiet, zijn de verbeteringen nodig.

Ondernemers

Veiligheid zzp'ers

Op dit moment is de privacy van zzp'ers niet gewaarborgd. Op deze manier wordt de veiligheid van dappere ondernemers te grabbel gegooid door overheidspartijen.

Afhankelijkheid Facebook

Op geen moment mag de overheid afhankelijkheid van (buitenlandse) bedrijven aanmoedigen. De Nederlandse overheid zou zich volledig moeten inzetten op het stimuleren van Nederlandse alternatieven. Dit om onafhankelijkheid en lokale economie te stimuleren.

Gratis wifi / dataverzameling klanten

De bewustwording onder midden en klein bedrijf over privacy en datamisbruik schiet ernstig tekort. Er zal moeten worden ingezet bij bedrijven om de gevoeligheden van klantendata serieus te nemen. Denk bijvoorbeeld aan het verzamelen van klantendata, of het uitbesteden van diensten zoals gratis wifi, wat data oplevert waar andere (buitenlandse) commerciële partijen dan weer gebruik van kunnen maken. De overheid en overheids-gesponsorde voorzieningen als de politie, mogen onder geen beding buitenlandse commerciële platformen als WhatsApp promoten voor hun preventieve

taken of onder het mom van nationale of lokale veiligheid. Er dient besef te zijn bij wetshandhavers dat deze platformen er niet op gericht zijn om de burger te beschermen, maar om deze of diens digitale schaduw te exploiteren.

Regeldruk

Ondernemers moeten makkelijk hulp kunnen krijgen bij het beantwoorden van vragen over de inrichting van hun bedrijf en gegevensbescherming.

Pin only / afhankelijkheid banken

Afhankelijkheid van digitale infrastructuur is nooit een goed idee. Ook kun je je vraagtekens zetten bij de afhankelijkheid van banken om peer-to-peer betalingen te verrichten. De afgelopen jaren hebben we gezien dat banken steeds meer bereid zijn om klantendata in te zetten voor financieel gewin. Op het moment dat dit gebeurt zijn burgerrechten en afhankelijkheid van bancaire infrastructuur niet langer verenigbaar.

Overheid

Belangenverstrengeling overheid en bedrijven

De vrije markt en de overheid hebben ieder een eigen rol in de digitale maatschappij. Er mag geen belangenverstrengeling plaatsvinden.

Gebrek aan verantwoording

Op het moment dat toch blijkt dat er door de overheid gehandeld wordt vanuit commercieel belang in plaats van het grotere goed voor de maatschappij en de burger als individu, dienen hier consequenties aan verbonden te zijn.

Verplaatsing geopolitieke conflicten online

Politiek verplaatst zich steeds meer online. Dit kun je zien aan zogenaamde “oorlogen” betreft informatievoorziening, aan het openbaar maken van gevoelige overheidsdocumenten en aan het aanvallen van vitale infrastructuur van andere landen. Nederland kan alleen verdedigd worden door middel van goede opleiding betreffende digitale veiligheid. Momenteel lopen wij ernstig achter in vergelijking met de rest van de wereld.

De overheid & IT onderwijs

Publiek vastgesteld, verplicht en toetsbaar onderwijs dat haar burgers de kennis en attitude meegeeft om de 21ste eeuw te kunnen navigeren. Om systemen en de consequenties ervan te begrijpen, om kritisch en zelfstandig burger te kunnen zijn en waar nodig, tegenmacht te organiseren tegen bedrijven en de overheid als die mensenrechten met voeten treden.

Ethisch hacken

Er komt een beloningssysteem voor het melden van kwetsbaarheden rondom persoonlijke gegevens bij de overheid door ethische hackers. Daarvoor doet de overheid mee aan initiatieven zoals hacketons en bug bounty platformen.

ECONOMIE, FINANCIËN EN BANKEN

Economische activiteit is belangrijk, maar niet ten koste van alles. Groei wordt meestal enkel gemeten in termen van geld dat uitgegeven wordt (het BBP). Dat is in de praktijk heel wat anders dan hoe goed het met de samenleving gaat. Als troep wordt gemaakt en het weer opgeruimd moet worden, draagt dit bij aan het BBP. Vrijwilligerswerk telt daarentegen weer niet mee voor het BBP; je vraagt er immers geen geld voor. Economisch beleid zou uiteindelijk gericht moeten zijn op het vergroten van welzijn.

Monetair beleid en de Euro

Doordat de eurozone geen fiscale unie is, kunnen landen hun monetaire beleid niet aanpassen op hun lokale economie. Samen met de Europese begrotingsnorm en falend IMF-beleid, veroorzaakt dit economische instabiliteit in de EU, die ook Nederland raakt. Het ECB-beleid van Quantative Easing zorgt voor nieuwe onhoudbare zeepbellen op aandelenbeurzen en vastgoedmarkten, waardoor een nieuwe economische crisis slechts een kwestie van tijd is.

Er is onvoldoende draagvlak om van de eurozone een fiscale unie te maken. Om minder afhankelijk te worden van de euro wil de Piratenpartij mogelijkheden uitwerken voor een muntunie met gelijk fiscaal beleid, met landen die cultureel en economisch op ons lijken.

Controle over ons geld terugkrijgen

In de huidige situatie wordt geld gecreëerd door banken die hier zelf een commercieel belang bij hebben. Om minder afhankelijk te worden van deze banken wil de Piratenpartij complementaire munten en alternatieve betalingssystemen stimuleren; zowel in de vorm van contant als digitaal geld.

Op lange termijn willen we geldcreatie onderbrengen bij een onafhankelijk, transparant werkend orgaan dat hier geen commercieel belang bij heeft, zodat geld wordt gecreëerd in het algemeen belang. Het gecreëerde geld dient niet terecht te komen bij commerciële banken en andere grote bedrijven, maar direct bij mensen. Op deze manier transformeren we de falende 'trickle-down economy' in een 'trickle-up economy'.

Hervorming van de financiële sector

Too big too fail voorkomen

Banken hebben een belangrijke maatschappelijke functie. Commerciële banken mogen echter niet leidend zijn in onze democratische besluitvorming. Het mag niet zo zijn dat een eventueel faillissement van een bank onze samenleving ontwricht. Doordat banken 'too big too fail' zijn kunnen ze de samenleving chanteren. Dit heeft geleid tot een instabiele financiële sector. Voor marktwerking is het belangrijk dat partijen die niet goed functioneren kunnen worden vervangen door concurrenten. Banken dienen zich daarom op te splitsen tot onderdelen, die zonder maatschappij-ontwrichtende gevolgen failliet kunnen gaan.

Functie van banken splitsen

Een bank in ons huidige systeem heeft twee functies: kredietverstrekking en betalingsverkeer. De Piratenpartij wil het betalingsverkeer loskoppelen van de kredietfunctie van banken. Dit zal leiden tot een stabielere financiële sector.

De Piratenpartij stelt voor een pure betaalbank op te richten. Deze 'full reserve' nutsbank faciliteert uitsluitend betalingsverkeer en verstrekt geen krediet. Betaalgegevens zijn dan niet meer in beheer bij private partijen. Betaalgegevens zijn immers privégegevens en dus geen verhandelbaar product. De markt kan "apps" en andere gebruiksfuncties voor betalingen ontwikkelen en aanbieden als schil bovenop de nutsbank. Omdat de nutsbank geen geld investeert, neemt het geen financiële risico's. Daarom hoeft deze niet mee te betalen aan het depositogarantiestelsel, waarin banken garant staan voor elkaar.

Private investeringsbanken kunnen geld voor klanten investeren via spaarrekeningen en beleggingsfondsen en verlenen krediet, maar bieden geen betaalfunctie.

Banken mogen niet langer woekerrentes rekenen op tijdelijk rood staan door particulieren. De mogelijkheid wordt ingericht om kleine bedragen anoniem te kunnen betalen, zowel contant als digitaal (bijvoorbeeld met een anonieme prepaid betaalkaart voor kleine betalingen). De verkoper hoeft niet te weten wie er betaalt. Het feit dat er betaald is, is voldoende.

Totdat bovenstaande hervormingen zijn doorgevoerd wordt 'full reserve banking' wettelijk mogelijk gemaakt, zodat burgers zelf al een veiliger optie kunnen kiezen voor hun spaargeld.

De Piratenpartij wil:

- Banken opsplitsen wanneer deze te groot zijn, om 'too big too fail' te voorkomen.
- Kredietverstrekken loskoppelen van betalingsverkeer.
- Full reserve banking per direct mogelijk maken.
- Woekerrentes op rood staan verbieden.
- Anoniem betalen mogelijk maken.

Een innovatieve netwerkeconomie

Grote bedrijven gedragen zich geregeld onethisch. Ze blijken tevens slecht met onze burgerrechten om te gaan. De Piratenpartij wil een einde aan de invloed van lobbyisten en grote bedrijven op de politiek. We willen het MKB en zzp'ers meer kansen bieden om zo een eerlijker speelveld te creëren. Juist het MKB en zzp'ers komen immers met innovaties en vormen daarmee de motor van onze economie.

Technologische markten worden vaak snel gemonopoliseerd, waardoor mensen afhankelijk worden van de diensten van een kleine groep spelers. Denk bijvoorbeeld aan Google, Facebook en Microsoft, maar ook aan 'koppeldiensten' als Uber of Airbnb. De Piratenpartij vindt het daarom belangrijk dat Nederland zich inzet om het MKB en zzp'ers een eerlijke kans te blijven geven op deze technologische markten. Dit bevordert de oprichting van innovatieve start-ups en brengt nieuwe producten en diensten op de markt.

Wij stellen de volgende maatregelen voor:

- Huidige belastingafspraken met multinationals worden transparant.
- Nieuwe belastingafspraken met grote multinationals worden verboden.
- Grote bedrijven worden strenger gereguleerd om te voorkomen dat zij onze rechten schenden.
- Er wordt meer vrijheid en kansen geboden aan MKB en zzp'ers.
- Wetgeving moet ook uitvoerbaar en betaalbaar zijn voor bedrijven met maar één of twee man personeel.

ZZP'ers meer vrijheid geven en bureaucratie verwijderen

De Piratenpartij draagt zelfstandige ondernemers een warm hart toe. Bedrijven huren echter steeds vaker zzp'ers in om de cao te ontwijken. In dat geval is er geen sprake van zelfstandige ondernemers, maar schijnzelfstandigheid. Hiermee maken ze gebruik van marktmacht en dat is verboden. De ACM dient strenger op te treden tegen bedrijven die structureel onder het CAO-loon betalen, onder de kostprijs inkopen of contracten eenzijdig in hun voordeel aanpassen. Dit maakt moeilijke regelingen zoals de wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties) onnodig omdat de werkgevers geen voordeel meer hebben van schijnzelfstandigheid.

Voor zzp'ers is het verschil tussen werk en privé vaak maar klein. Daarom moet de privacy van deze groep ook beschermd worden. Misbruik van NAW gegevens uit de Kamer van Koophandel moet tegengegaan worden- bijvoorbeeld met alternatieve contactgegevens die minder gevoelig liggen. Omdat het BSN een gevoelig gegeven is in verband met ID-fraude, moet de verplichting afgeschaft worden om deze op facturen of websites te zetten.

Omdat met het grote aantal zzp'ers de scheidslijn tussen bedrijf en privépersoon

vervaagt, moeten de mededingingsregels voor zeer kleine ondernemingen versoepeld worden, zodat ze zich makkelijker kunnen organiseren in coöperaties en gezamenlijke regelingen, zoals vrijwillige pensioenfondsen en verzekeringen voor arbeidsongeschiktheid.

Onvoorwaardelijk basisinkomen

In een gezonde economie is het belangrijk dat iedereen iets zinvol doet. Door automatisering verdwijnen er steeds meer banen. Dit betekent dat we minder moeten gaan werken, of dat mensen nieuwe manieren moeten vinden om een zinvolle bijdrage te leveren aan de samenleving. Experimenten met een verplichte tegenprestatie bleken niet succesvol en werden gezien als grove vrijheidsinperking. Het basisinkomen biedt een aantrekkelijk alternatief, want het geeft meer vrijheid om zonder financiële zorgen zelfstandig te ondernemen. Een basisinkomensgarantie in de vorm van een Negative Income Tax is een haalbaar plan. Uit experimenten blijkt dat, wanneer mensen zich geen zorgen hoeven te maken over hun vaste lasten, ze meer onderwijs gaan volgen, ondernemender worden en meer zinvol werk gaan doen. Mensen die nu afhankelijk zijn van een uitkering, moeten elke extra verdiende euro inleveren. Bij een basisinkomen loont elke verdiende euro. Bovendien betekent het basisinkomen een drastische vereenvoudiging van het huidige oerwoud aan toeslagen. Iedereen krijgt dan immers dezelfde toeslag: het basisinkomen. Dit maakt een hoop bureaucratie en privacy schendende controles overbodig. Het basisinkomen bestrijdt ook de armoede, die het gevolg is van het niet om kunnen gaan met deze bureaucratie.

De Piratenpartij wil:

- Verplichte tegenprestatie afschaffen
- Privacy schendende controles op uitkeringsgerechtigden stopzetten
- Pilots uitvoeren om de uitwerking van een onvoorwaardelijke basisinkomensgarantie te testen
- Indien deze pilots succesvol blijken, het basisinkomen stapsgewijs landelijk invoeren

Belasting op arbeid verschuift naar belasting op grondstoffen

Om economische activiteit op een duurzame wijze te bevorderen wordt de belasting op arbeid verlaagd en de belasting op grondstoffen verhoogd. Het verhoogt de arbeidsparticipatie en verlaagt onze ecologische voetafdruk.

Pensioenfondsen

Iedereen krijgt de vrijheid om zelf te kiezen bij welk pensioenfonds hij aangesloten wil zijn. Zelfstandigen krijgen de mogelijkheid om zich vrijwillig aan te sluiten bij een fonds naar keuze. Wisselen van baan betekent daardoor niet automatisch wisselen van pensioenfonds.

Betaalbaar wonen

Betaalbare woningen worden in Nederland steeds schaarser. Goedkope woningen worden omgebouwd tot dure woningen, en ook nieuwbouwwoningen vallen vaak binnen een hoog segment. Op de huurmarkt hebben maatregelen als de verhuurdersheffing en de 'gluurverhoging' (inkomensafhankelijke huurverhoging waarbij privacy wordt geschonden) ervoor gezorgd dat huurwoningen bijzonder snel in prijs zijn gestegen. Sinds de privatisering van woningcorporaties is de taak om voor betaalbare woningen te zorgen in het slop geraakt. Corporaties nemen onverantwoorde financiële risico's, omdat de belastingbetaler toch opdraait voor financieel wanbeleid.

De Piratenpartij wil:

- Woningcorporaties krijgen als primaire taak het beschikbaar stellen van voldoende betaalbare huurwoningen.
- Creatieve, duurzame oplossingen stimuleren (zoals bijvoorbeeld hergebruik van leegstaande kantoorpanden, wonen in tinyhouses en recreatiewoningen toestaan, kosten neutraal energie label verbetering).

Hypotheekrenteaftrek

De hypotheekrenteaftrek (HRA) heeft kunstmatig de huizenprijzen verhoogd. Door dit financiële voordeel voor huiseigenaren, konden huizenkopers een duurder huis kopen, en steeg als gevolg de huizenprijs. Het is bovendien een verkapte subsidie aan banken, aangezien de overheid hiermee één van hun belangrijkste producten subsidieert. Verder is het in feite een 'subsidie' voor particuliere schuld, die ook nog eens grotendeels bij de grootste inkomens (met de duurste huizen) terecht komt.

De Piratenpartij wil daarom:

- De HRA aftoppen bij een plafond van 1.000.000,- (dus bij een huis van 1.500.000,- is de HRA tot 1.000.000,- aftrekbaar).
- Dit plafond geleidelijk verlagen.

Geen negatieve spaarrente voor particulieren

Banken mogen geen negatieve rente rekenen over het saldo op spaarrekeningen van particulieren. Hiermee volgt Nederland het beleid van België en zo zorgen we tevens voor een betere machtsverhouding tussen burgers en bedrijven.

INTERNATIONAAL

De Piratenpartij is een internationale partij, we zijn in heel veel landen actief. Wij zijn dan ook een groot voorstander van internationale samenwerking. Wij werken graag samen op basis van transparante en democratische waarden.

Hervorming Europese Unie: Democratie en transparantie

De Piratenpartij vindt Europese samenwerking belangrijk. De huidige Europese Unie (EU) is democratisch gebrekkig. Het democratisch verkozen Europees Parlement (EP) kan geen wetten indienen. Dat kan alleen de ongekozen Europese Commissie (EC).

Commissieleden worden vaak sterk beïnvloed door lobbyisten van grote multinationals, terwijl burgers nauwelijks mogelijkheden tot inspraak krijgen. Burgers worden bovendien vaak genegeerd als het ze lukt ergens hun stem te laten gelden.

Wij willen de EU transparanter en democratischer maken. We willen de regie naar het Parlement en de Europeanen verplaatsen. We willen tevens alle overleg en contacten tussen de EU en lobbyisten openbaar maken.

In de EU heerst een gebrek aan solidariteit. Lidstaten zadelen elkaar op met problemen en weigeren zelf mee te werken aan oplossingen. Tegelijkertijd geven dezelfde lidstaten de EU de schuld van de problemen die hierdoor ontstaan, waardoor het draagvlak voor de EU vermindert. Dit draagvlak wordt verder aangetast, wanneer de EU beslissingen maakt die beter op lokaal niveau genomen kunnen worden. Op deze manier worden de uitdagingen van nu, zoals de vluchtelingencrisis en de crisis in Griekenland, verergerd; zo niet veroorzaakt.

Wij willen een EU voor burgers, door burgers, om zo het draagvlak voor samenwerking te vergroten. De EU moet daarom transparanter, democratischer en efficiënter worden gemaakt.

Wij stellen de volgende maatregelen voor:

- Het democratisch verkozen EP krijgt ook wetgevende macht en wordt eindverantwoordelijk voor EU-beleid.
- Burgers worden direct betrokken bij EU-wetgeving via E-democracy en burgertoppen.

- Beslissingen worden zo lokaal mogelijk genomen (subsidiariteitsbeginsel).
- Elke afspraak tussen een lobbyist en een lid van het EP of EC komt in een openbaar te raadplegen agenda.
- Gewone burgers krijgen meer toegang tot leden van het EP en EC dan professionele lobbyisten.

Vergaderlocatie

De maandelijkse verhuizing van het Europees parlement van Brussel naar Straatsburg kost tijd, geld en energie. Alle vergaderingen moeten voortaan in Brussel plaatsvinden.

'Handelsovereenkomsten'

De EU onderhandelt momenteel achter gesloten deuren met Canada (CETA) en Amerika (TTIP) over handelsverdragen. Ook onderhandelt de EU met verschillende landen over een ander handelsverdrag (TiSA). De normen voor bescherming van ons milieu staan hierdoor onder druk. Ook ligt misbruik van patent- en auteursrecht op de loer. Deze afspraken ondermijnen ons nationale rechtssysteem.

Deze 'vrijhandelsverdragen' zijn in feite overeenkomsten voor investeerders, die vooral in het belang zijn van grote multinationals. Ze zorgen ervoor dat wij onze regelgevingen verplicht moeten aanpassen. Wanneer onze overheid nieuwe wetten maakt om bijvoorbeeld mensenrechten of ons milieu te beschermen, kunnen multinationals een miljardenclaim *tegen* onze overheid indienen door de vele vreemde clausules in deze overeenkomsten.

De Piratenpartij is niet *tegen* handelsovereenkomsten, maar CETA, TTIP en TiSA beschermen grote multinationals ten koste van mens, milieu, democratie en onze rechtstaat. Bovendien bestaan er betere alternatieven ([Alternative Trade Mandate](#)) waarmee eerlijke internationale handel gestimuleerd kan worden.

Daar zullen mens, milieu en bedrijfsleven veel meer van profiteren.

Wij stellen de volgende maatregelen voor:

- De onderhandelingen over TTIP, CETA en TiSA zijn niet democratisch, en worden onmiddellijk stopgezet.
- Nieuwe, transparante onderhandelingen worden gestart. Deze hebben als uitgangspunt eerlijke handel, bescherming van mens en milieu, burgerrechten en vrije informatie.
- Burgers dienen vanaf het begin betrokken te worden bij de onderhandelingen via E-democracy en burgertoppen.
- Alle (handels)verdragen dienen door de bevolking gesteund te worden via een referendum, *voordat* Nederland iets ondertekent.

Defensie

Geen offensieve missie

Kiezen voor deelname aan militaire operaties is kiezen voor meer geld naar defensie. De Piratenpartij ziet graag zo min mogelijk militaire missies zodat het defensiebudget niet omhoog hoeft. De Piratenpartij wil niet meewerken aan offensieve missies.

Autonome wapens verbieden

Robots zijn niet in staat tot humanitair denken en handelen. Daarnaast verlaagt dit de drempel tot militair handelen. De Piratenpartij wil daarom bij de VN pleiten voor een moratorium op de ontwikkeling en het bezit van autonome wapens (killer robots).

Digitale veiligheid

Digitale aanvallen kunnen leiden tot ernstige schade. Er is op dit moment te weinig capaciteit en te weinig kennis om onze digitale infrastructuur te beveiligen. Er dient daarom een groter aandeel van het defensiebudget beschikbaar voor te worden gesteld.

Non-proliferatieverdrag voor digitale wapens

Met sabotage-software kan men belangrijke delen van onze infrastructuur beschadigen, zoals waterzuiveringsinstallaties of het energienet. Een recent voorbeeld is de sabotage van Iraanse uranium-centrifuges door het Stuxnet virus. Dergelijke software kan enorme schade aan industrie, mens en milieu opleveren. De Piratenpartij wil dat defensie geen aanvallen uitvoert met dergelijke 'digitale wapens'. Daarnaast willen wij er bij de VN op aandringen op een non-proliferatieverdrag voor deze wapens, zodat andere landen dit ook niet doen.

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

De Piratenpartij wil alle mensen op de wereld gelijke kansen bieden om te groeien. Ontwikkelingshulp moet gericht zijn op het versterken van de positie van burgers in ontwikkelingslanden. We willen daarom lokaal hulp bieden en de lokale economie versterken. Het uitgangspunt is dat we mensen niet afhankelijk maken, maar slagvaardiger maken. Daarom moet informatie, kennis en expertise ook voor mensen in ontwikkelingslanden zo gemakkelijk en breed mogelijk toegankelijk zijn.

Delen van kennis

De bevolking in ontwikkelingslanden kan enorm profiteren van de overdracht van kennis en expertise. Verspreiding van technologische kennis door middel van open source geeft mensen en organisaties ook meteen de mogelijkheid om zélf met die technologie aan de slag te gaan.

Bio-/farmaceutische patenten en ontwikkelingslanden

Patenten maken medisch onderzoek, behandelingen, therapie en medicijnen steeds duurder. Burgers in ontwikkelingslanden krijgen hierdoor geen toegang tot adequate medische zorg. De economische invloeden en belangen van farmaceutische bedrijven moeten aan banden worden gelegd.

Hulp bij vrije internettoegang voor landen met beperkte toegang

Internet biedt mogelijkheden om de zelfbeschikking van mensen te vergroten. Daarom is het belangrijk dat Nederland een proactieve houding aanneemt in de bescherming van een vrij en open internet, ook buiten ons eigen grondgebied.

Eerlijke handel

Om ontwikkelingslanden een eerlijke kans te geven, dienen we ze niet te benadelen door handelsverdragen als TTIP, CETA en TiSA. We dienen eerlijke handel te stimuleren, zoals beschreven in het Alternative Trade Mandate.

Kennis, ontwikkelingslanden en klimaatverandering

We gebruiken onze kennis (bijvoorbeeld op het gebied van watermanagement) om ontwikkelingslanden te helpen met de gevolgen van klimaatverandering.

VLUCHTELINGEN

Onze inspanningen moeten vooral gericht zijn op het bestrijden van de *oorzaken* waardoor mensen vluchten. Wanneer zij echter toch *moeten* vluchten dienen wij hun mensenrechten te beschermen. Vluchtelingen zijn mensen in nood en verdienen onze steun. Wij willen mensensmokkel tegengaan. We gaan niet inzetten op een ontmoedigingsbeleid. Vluchtelingen die asiel aanvragen in de EU dienen naar rato te worden opgevangen.

Voorkomen is beter dan genezen

Hoe meer vluchtelingen om hulp vragen, des te groter onze inzet moet zijn om de redenen waarom deze mensen op de vlucht zijn aan te pakken. Mensen die in conflictzones en oorlogsgebied wonen zullen *blijven* vluchten. Nederland moet zich richten op het bewerkstelligen van veiligheid van mensen in conflictgebieden in een dialoog met alle betrokken partijen (bondgenoten én niet bondgenoten) in het belang van de mensen die daar wonen.

Duidelijkheid voor vluchtelingen

Het proces bij aankomst dient transparant, duidelijk en soepel te verlopen, zowel voor vluchtelingen als de lokale bevolking. Mensen die uit een crisissituatie gevlucht zijn worden nu vaak ruim een jaar in onzekerheid gehouden. Aanvraagprocedures dienen te worden versimpeld en verkort door onnodige regels te schrappen.

Kleinschalige opvang en goede inspraak

De Piratenpartij wil vluchtelingen die in Nederland terechtkomen op menselijke wijze opvangen. De Piratenpartij is voor kleinschalige, decentrale opvang en goede lokale inspraak over de voorwaarden waaronder opvang mogelijk is. Kleinschalige opvang zorgt ervoor dat vluchtelingen makkelijker kunnen integreren in hun nieuwe omgeving en dat de draagkracht van kleine gemeenschappen niet onder druk komt te staan. Door goede inspraak vooraf zijn onnodige spanningen te voorkomen.

Participatie

We moeten proberen te bewerkstelligen dat mensen zo snel mogelijk zelfvoorzienend worden en zo weinig mogelijk een beroep hoeven te doen op ons sociale stelsel. Dat betekent bijvoorbeeld gemakkelijk een snelle toegang tot scholing en de arbeidsmarkt.

Vluchtelingen zijn ontheemde mensen die wellicht weer naar huis willen als het veilig genoeg is. Daarom willen we ons richten op de keuze om terug te gaan *makkelijker* te maken en niet de keuze om hier te blijven *moeilijker* te maken. De keuzevrijheid van de vluchtelingen zelf weegt hier voor ons het zwaarst.

Economische migranten

Wanneer mensen zelfvoorzienend zijn, is er geen reden om ze ervan te weerhouden zich hier te vestigen, ongeacht herkomst. Mensen die meedraaien in onze samenleving en het arbeidsproces, leveren een bijdrage aan onze economie en maatschappij.

We zouden mogelijkheden van een variant van het 'green card' systeem kunnen onderzoeken, waarin de ruimte op onze interne arbeidsmarkt medebepalend wordt voor het aantal immigranten dat we toelaten. Door economische migranten een legale route te bieden worden mensensmokkelaars buitenspel gezet. In plaats van € 10.000,- te besteden aan een mensensmokkelaar kan een ticket voor € 500,- gekocht worden. Het restant wordt geïnvesteerd in het opbouwen van een nieuw bestaan.

COLOFON

De tekst van dit verkiezingsprogramma is opgesteld door een programmacommissie bestaande uit Steven Russchenberg, Henk Heslinga en Jonathan van Dijken.

Dit verkiezingsprogramma is tot stand gekomen op basis van een open schrijfproces met medewerking van velen, zoals Matthias van Alphen, Rico Brouwer, Paul Buitink, Jelle de Graaf, Thijs Houtenbos, Ancilla van de Leest, Richard van der Linde, Raymond van Loon, Robert van der Peijl, Matthijs Pontier, Dirk Poot, Thijs Roes, Jos, Mira en vele anderen die bijvoorbeeld via Loomio of andere manieren hebben bijgedragen aan het programma.

Als basis van dit programma zijn onder meer eerdere verkiezingsprogramma's van de Piratenpartij Nederland gebruikt en is door middel van crowdsourcing aangevuld.

Deze tekst is vrij te kopiëren. De Piratenpartij nodigt iedereen, maar in het bijzonder overige politieke partijen, uit om de standpunten van de Piratenpartij te kopiëren, over te nemen, of anderszins te verspreiden.

PIRATENPARTIJ.NL

#JOUWKEUZE #PPNL #PIRATENPARTIJ #TK2017